

Cuprins:

• FELIX SIMA ȘI SPECTACOLUL POEZIEI Constantin SORICI	pag. 1
• CONSTANTIN SORICI - UN URMAȘ AL LUI ION CREANGĂ, ÎN OLTENIA SUBCARPATICĂ Constantin ZĂRNEȘCU	pag. 2
• POEZII Marian ILIE	pag. 2
• IDEALIZAREA ROMÂNIEI INTERBELICE (XV) Gheorghe DUMITRAȘCU	pag. 3
• NICOLAE IORGA ȘI CONTEMPORANII ÎN DOCUMENTE INEDITE ȘI MEDALII Pr. Constantin MĂNESCU	pag. 4
• UN PROIECT PENTRU VIITORUL CULTURAL AL RÂMNICULUI (IV) Gheorghe DEACONU	pag. 5
• CARAVANA IUBIRII FĂRĂ FRONTIERE - CARAVANA BUCURIEI, PRIETENIEI, ÎNFRĂȚIRII CULTURAL SPIRITUALE Carmen Tania GRIGORE	pag. 6
• DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE Mihai MUSTĂȚEA	pag. 7
• A DOUA VIAȚĂ A PERSONAJULUI Al Florin ȚENE	pag. 9
• LIBERTATEA CUVÂNTULUI Christian W. SCHENK	pag. 10
• EVENIMENTE RECENTE... DE ANI DE ZILE! Leontina RUS	pag. 10
• RECUPERĂRI... KIS Peter	pag. 10
• MĂNĂȘTIREA BISTRITĂ: TEZAUURUL CULTIC (IV) Arhim. Veniamin MICLE	pag. 11
• ASOCIAȚIA SENIORILOR, O PREZENȚĂ ACTIVĂ ÎN VIAȚA COMUNITĂȚII VÂLCENE Gheorghe PANTELIMON	pag. 12
• ÎN VIZITĂ LA MUZEUL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI Tanța TĂNĂȘESCU	pag. 13
• 5 IUNIE - ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI Ana VASILE	pag. 13
• PRIMĂRIA MUNICIPIULUI VÂLCEA Biroul de Presă	pag. 14
• SIMPOZION „EMINESCU VOIEVOD STELAR” LA CĂLIMĂNEȘTI Ovidiu Cristian DINICĂ	pag. 14
• ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI - COMPOZITORI - IUNIE Emil MANZUR	pag. 15
• ROMÂNIA, ANUL 2045 (EP. 16) Silviu LAZĂR	pag. 15
• FORME ȘI CULORI ÎNTR-O PILULĂ Marius DRĂGHICI	pag. 16
• TRAIȘTA CU PLANTE MEDICINALE Ana-Maria LAZĂR	pag. 16

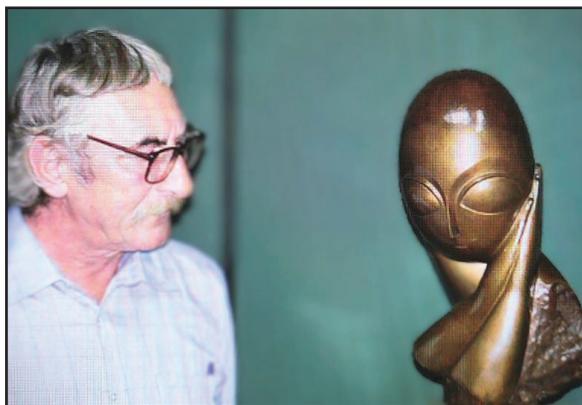
FELIX SIMA ȘI SPECTACOLUL POEZIEI

Constantin SORICI

FELIX ȘI OTILIA. Pe la optsprezece ani hoinăream singuratic pe străzile Râmnicului și-mi închipuiam că în curând voi cutreiera străzile din București, ca student la medicină...Felix Sima, personajul principal din romanul lui George Călinescu, exercita asupra mea o influență de nestăvilit, el, dar și Otilia, căreia m-am predat „prizonier”. La ora de literatură l-am ales pe Felix ca „alter”, modelul meu dincolo de oglindă. Începusem chiar să învăț pentru medicină... Doamna profesoară Farcaș m-a privit...tainic și mi-a spus un lucru pe care nu-l intuiam atunci : „Nu crezi că la patruzeci de ani vei fi de partea lui Pascalopol?”. Și așa a fost! Cu timpul am schimbat „baricada”, „paradigma”, cum vrei să-i spunei, și dacă mă gândesc bine, poate voi deveni chiar și... un Costache Giurgiuveanu, bătrânel, simpatic și avar. Îl îndrăgeam pe FelixSima, tânărul student de la medicină, gândindu-mă că și frumoasa mea Otilia mă va trezi dimineața în acorduri de pian. Eram visătorul fără leac...Îmi doream să locuiesc într-o casă frumoasă, ca a medicilor, avocaților sau profesorilor din Râmnicul vechi. Romanul lui Călinescu se voia o „frescă” a decadenței, dar a declanșat în mine, copilul venit de la țară, un vis aristocrat. Îmi plăcea micul palat în care se afla Școala de Muzică și Arte Plastice, care aparținuse cândva unor adevărați aristocrați. A avea o scară monumentală străjuită de coloane dorice, acoperiș în stil francezesc, un brad argintiu la intrare...Coboram pe bulevardul Lenin (chiar așa!) dinspre nord, treceam pe lângă blocul Argeș, mă opream lângă ferestrele cu ancadrame delicate și ascultam acordurile stinse, ce păreau a veni de departe, ale unui pian. Purtam și eu în mână o vioară, așa că nu era prea evident „divorțul” dintre mine și...decor. De pe trotuar mi se părea că aud acordurile „Rapsodiei ungare” a lui Liszt, iar la pian, ea, muza visurilor mele. Pe vremea aceea eram „obiectul” perfect pentru a deveni captivul unei fete, ...o „marionetă” vie. Ce dorință bolnăvicioasă au uneori fetele de a-i pensa pe băieți...Nu am ajuns la medicină la București. Nu regret nimic...Dar am simțit că cineva mi-a „ucis”...păpușa. Otilia l-a părăsit pe Felix și s-a căsătorit cu Pascalopol. „În vremurile astea Otilia îl va înlocui pe Pascalopol cu... un șofer de autobuz”, a grăit enigmatic doamna Farcaș, intuiție genială, sau

exces de realism socialist... M-au năpădit repede o mie de alte visuri...

FELIX ȘI POEZIA – Cochetam cu literatura, încât am devenit un obișnuit al rubricilor de „poștă literară” sau „atelier literar” din ziarele și revistele de specialitate, „Flacăra”, „SLAST”, „Lucefărul”, „Orizont”, la care răspundeau Alex Ștefănescu, Geo Dumitrescu și alții... Geo Dumitrescu aprecia „avioanele” mele de hârtie, dar Alex Ștefănescu m-a „distrus” cu o expresie pe care am întâlnit-o mai târziu la Blaga. „Te învăț ca un elefant într-o vitrină cu porțelanuri”, mi-a răspuns criticul literar, încât am renunțat să mai „scriu” poezie, deși cred că nu aveam ceva „pachidermic” în „naturelul” meu simțitor. Am rămas un degustător de poezie...În memoria mea afectivă stăruie un spectacol de o factură aparte. Pe scena Consiliului Popular Județean au recitat tinerii studenți de la actorie, din București, pe care nu i-am uitat nicio clipă, Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Mihai Perșa, Eugen Cristea. Recitau, cum nu mai auzisem până atunci, din celebrele „Cântice țigănești” ale lui Miron Radu Paraschivescu, „Rică, fante din Obor”, „Hanny”, „Terente cu Titina”... M-a cotropit poezia spectacol. Cenaclul Flacăra se afla și el la începuturi. La TV, actrița Leopoldina

Bălănuță recita divin, acompaniată la pian de copilul Horia Sabin Drăgoi, nepotul marelui compozitor. Actorul Emil Botta trăia sublim starea de poezie... Prins în această „stare”, l-am descoperit în anii '70 pe Felix Sima, seraficul poet vâlcean, care debutase, ca un prinț al poeziei, la douăzeci de ani. În revistele pe care le citeam eu îi apăreau poezii de un rafinement aparte, pe gustul meu. Am crezut la început că numele său este un pseudonim inspirat, dar am aflat că Dumnezeu îl dăruise cu acest nume de rezonanță. Felix Sima este poetul care aș fi vrut eu să fiu. El va fi mereu „cineva mai tânăr”, acel Felix Sima aflat în primul „pătrar” al vieții, pentru că poezii nu îmbătrânesc niciodată. În anii frumoși ai adolescenței mele, îmi construim și eu sufletul din „respirația poetică a suavului domn Felix Sima”, din fluiditatea acuarelei unei frumoase artiste plastice, Ecaterina Șerban, profesoara mea de desen, din „sound”-ul trupei „Lotus”, din folkul lui Laurențiu Margineanu, cântat pe versurile lui Felix Sima, din recitalurile de poezie ale actorului Cristian Alexandrescu...

(Continuare în pag. 8)

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

CONSTANTIN SORICI - UN URMAȘ AL LUI ION CREANGĂ, ÎN OLTENIA SUBCARPATICĂ

Motto: „...Cetește, rogu-te, și acestea!... Și unde vei vedea că nu-ți vine ceva la socoteală, ia pana în mână și dă tu ceva mai bun la iveală!... Căci eu atâta am făcut!...” (Ion Creangă, 1877)

Constantin ZĂRNEȘCU

DE CE ÎȘI PUBLICĂ AUTORII AMINTIRILE ÎN A DOUA PARTE A VIETII LOR?... În anul de grație 1975, toamna, se împliniseră 100 de ani de la tipărirea povestirilor lui Ion Creangă: *Soacra cu trei nurori*, *Punguța cu doi bani*, *Dănilă Prelepeac*, *Povestea porcului*, în revista „Convorbiri literare” din târgul Ieșilor. Învățătorul Ion Creangă tocmai trecuse de 38 de ani. Supus unor

mentalități ale vremurilor și dificultăților existenței, el nu și-avăzută, în timpul vieții, cartea sa unică, numită aleatoriu, „Scrieri”, care a apărut șase luni mai târziu, în 1890, vara, la editura lui H. Goldner, din Copou, cu o prefață succintă a lui A.D. Xenopol.

ION CREANGĂ- „OPERE”, în două monumentale volume, a fost tipărită, pe baza științei filologiei (*lingvistică și istorie literară*), de Iorgu Iordan și Elisabeta Brâncuși, la Editura „Minerva”, din București (1975), conținând o *Introducere*, *glosar*, *note*, documente bibliografice ș.a. Abia acum s-a putut re-evalua o originală concepție a lui Creangă – detalii importante, scoase din *Manualele sale de scriere și cetire, pentru uzul claselor primare și Carte de cetit, pentru elevii de ambe sexe, cuprinzând litere, slove, buchii, învățături morale și instructive*. S-a putut, în chip pregnant, redescoperi ideea, precum și la poetul Anton Pann, în *Sud: o tainică influență a oralității* (vorbirii) și a artei psaltice – esențiale pentru rezonanța și viitorul *Basmelor și Amintirilor* – stilul *Povestirilor zise „didactice”* și al altor „povești”.

OPTICI, UNGHIURI, PERCEPȚII „PLASTICE” ASUPRA „CETITULUI” CUVINTELOR, EXPRESIVITĂȚII. Astfel, nu ne va părea straniu că, după ediția Iordan, la Centenarul din 1975, a *Amintirilor*, au apărut, în spațiul literar românesc, trei cazuri de autori, în maniera și stilul strălucitorului Ion Creangă, revitalizând genul fascinant, artistic, al Universului copilăriei! Este, în speță, vorba de scriitorii care și-au prezentat tiparului cărțile închinat copilăriei și adolescenței – în partea a doua sau chiar spre sfârșitul vieții!

Ion Marin Iovescu a publicat, la Pitești, un volum de povestiri și schițe, intitulat *Nuntă cu bucluc* (1975), încununat cu o lansare de excepție, cronici literare, recenzii, mese rotunde, din partea unor scriitori, redactori la revista „Argeș” și „Viața Românească”, cunoscuți, precum: Gh. Tomozei, Florin Rotaru, Al. Cerna Rădulescu, Miron Cordun și Romulus Diaconescu. Expresia critică, o adevărată concluzie, l-a fixat atunci pe Ion Marin Iovescu drept „un Ion Creangă al Munteniei”.

Alt prozator vârstnic, a fost Ionel Branabur, care a publicat, la o editură din Galați, volumul *Cândva de demult*, lansat și susținut de o reală campanie de presă, de prozatorul și criticul Ion Cristoiu, cunoscut redactor-șef al „Scânteii Tineretului”; iar azi al gazetei postrevoluționare „Evenimentul zilei”: „un satiric Ion Creangă al Moldovei de jos!...”

Un alt caz, original-strașnic, a fost semnalat și în Transilvania, în persoana lui Lucian Pop, poet, nuvelist, dramaturg, care a publicat, în 1989, la Cluj-Napoca, „20 de povestiri” (*Făptura de fum și Prințul cel fricos*), volum numit, cu entuziasm, de poetul Ion Mureșan, descoperitorul lui Lucian Pop: „Un povesteaș transilvănean, în dimensiunea lui Creangă”.

DI. Constantin Sorici- un reprezentativ autor de amintiri, povestiri, reconstituiri ale memoriei colective, specifice copiilor și adolescenților din spațiul fabulos al Olteniei subcarpatice – mai numită „Oltenia de sub Munte”. Învățător, specializat (și) în psihologie; iar după Revoluția din Decembrie 1989, profesor de istoria filosofiei, la Liceul „Constantin Brâncoveanu”, prozatorul-poves-

titor Constantin Sorici s-a născut și a copilărit, într-o extraordinară regiune – o constelație de localități, cătune și sate, care, după reorganizarea administrativă, din 1968, pe Calea Voievodală – Drumul Domnesc: Curtea de Argeș – Vâlcea – Horez – Gorj – Tismana – Severin, s-au restructurat sub mitologia a trei frați legendari, viteji – poate haiduci, războinici: Bărbat (ținutul Bărbăteștilor), Dobre (Dobriceni) și Costea (Costești, de lângă Bistrița Vâlcii), zone mirifice, cu râuri, moșii, păduri – Țara Otăsăului, Cernei, Oltețului ș.a.

Supus unei cezuri tainice, recunoscute drept a... „celor șapte ani de acasă” și reminiscențelor numerosului neam al Soriceștilor; precum și unui legendar învățător, cântăreț, poet popular – Gheorghe Bobei – autorul nostru de astăzi ne revelează dimensiunea istorică și religioasă a spațiului său natal, în 26 de povestiri, „reconstituiri”, confesiuni, reiterând timpuri și epoci; și cum s-au schimbat opticile (unghiurile), percepția, „privirea” – din secolul lui Creangă, până după cele două războaie mondiale, în speță deceniile '50 și '60, până azi.

VIAȚA COPILULUI „COSTEL AL LISANDREI LU' DIN”, amintind, brusc, cititorilor, de Nică al lui Ștefan a Petrei, ȘI NOUA „ZODIE” A IMA-

GINII. Pruncii, neputând urca încă pe „uriașul munte Buila”, iubesc viața care-i leagă de malurile unor râuri, anini, săliști, lacuri, păduri, cărări, pâlcuri – numite „zăvoaie”. E un toponim atât de fascinant, încât e și masculin și feminin, întâlnit la poalele Carpaților Meridionali, ca și la Dunăre, de la Brăila la Măciuca, numită, până în 1919, „Zăvoaiul Cernei”, localitate în care s-a născut Dumitru Drăghicescu, celebrul savant român care a scris, la Paris, o carte vestită *Psihologia Poporului Român*; și pe care prozatorul-profesor a predat-o elevilor săi. E un chip ascuns, tainic, că *zăvoaiul-zăvoaia* a devenit în limba română un toponim – un substantiv... neutru!... „La scădat”, la prins păstrăvi, după flori de leac, lemne de foc, sau piatră pentru casă – îl fac pe *Costel al Lisandrei* să conchidă, în clipa scrierii acestei cărți unice: „Linia vieții mele a constat într-o copilărie blândă, fără dificultăți, grație grijii și trudei părinților”. „Lumea se întindea atât cât puteam eu să o străbat!...” „Creșteam cuminte, sub piramida enigmatică a muntelui Buila”. „Nădejdea oamenilor și a părinților – eram noi, copiii!...” Șicrescând, ochiul nuse maisatură văzând, iar urechea nu se mai satură auzind. Costel îl zărește pe geam dimineța pe părintele său încercând căruța cu cartofi, mere și pere, înscriindu-se într-o caravană de vecini și consăteni, legând sub coviltir și câinele păzitor. Apoi, îi aude că vor coborî la „vale”, la vale, adică spre Dunăre – *drumul cel fără de pulbere*, întorcându-se după mai multe zile cu sacii plini de porumb și grâu! Alți munteni dinspre Buzău, veneau pe sub Buila spre Mehedinți, cu gaz, păcură și var, întâlnindu-se acolo cu moșii – și ei cu căruțele pline cu ciubere, vedre, căuce, postăvi! Astfel, românii de munte se zbăteau să reziste, împotriva vremurilor și sărăciei! (...)

*

„COSTEL AL LISANDREI”, COPILUL CARE VA URMA ÎNVĂȚĂTURILE LUI GHEORGHE BOBEI; ȘI „TRIUN-GHIUL DE AUR AL ROMÂNITĂȚII”. Există, surprinsă plastic aproape, o relație a personajelor – „cromatică”, cu lumea și natura montană, realizată din punct de vedere expresiv-literar, în capitolele din-spre final ale cărții *Zăvoaia – icoana copilăriei mele*, în discuție fiind: „Oameni și licurici”, „Drumuri cruciale, la Arnota, Jgheaburi, Pătrunsa”, la „Schitul lui Pahomie” – sacre așezăminte, ridicate de boierii craiovești, grație pedepselor, pe care le-a exercitat domnitorul Mihnea cel Rău, mai ales împotriva lui Barbu Craiovescu... (Continuare în pag. 14)

MARIAN ILIE

Invitație la Bookfest - 2024

Ipac dăm tuturor de știre
Sperând ca vestea să transpire
Că oricât sunt eu de modest
Am o lasare la BookFest
Mă-nfățișez cu-o carte nouă
Poimâine, miercuri, 29
Din luna mai, zis și florar
O carte cum se scrie rar
- Pamflete-n stilul lui Ilie-
Mai vin și cu-o antologie
Înmanunchiată la Potlogi
Ca mostră pentru antologi
Sper, zău, să nu mă fac de răș
Să fie-un boom și nu un fâș!
Și va mai spun, la o adică:
De miercuri până duminică
Vor fi lansări nenumărate
Poate vorbi... oricine... poate
Iar voi, iubiiți mei confrăți
Veți tot putea... să ascultați!

Am primit Forumul vâlcean (27 mai 2024)

Azi, cu Forumul vâlcean
Confratele Cichirdan
M-a luat pe nepusă masă
Cu o cronică spumoasă
Cu miros de trandafiri
La cartea Marturisiri
Editată-acum un an
De poetul Marian
(Don Quijotele Ilie
Cum mi-a zis Georgescu mie)
Cea mustind de fulgurații
Unde-am invitat confrății
La o vrednică agapă
Turnir de spadă și capă
S-o slujim cu bărbăție
Pe Regina Poezie...
Nu mi-aș fi imaginat
Că-un poet fost diplomat
Cu povestea lui zăludă
Ar stârni atâta ciudă
Că-o poveste dezinvoltă
Ar putea stârni revoltă...
De-ai ști, Petre, dumitale
Ce scriu în Pandemiale
Ce porniri suveraniste
Vei găsi-n Eurotriste...
De-ai te invit, pe șest
Să vii miercuri la BookFest
Să paticipi la lansare
Iară luna viitoare
Vei avea, te-asigur, cvorum
La cititorii de Forum
Că sunt rare la BookFest
Volumele de protest!

IDEALIZAREA ROMÂNIEI INTERBELICE

(XV)

ABANDONAREA REGIMULUI DEMOCRATIC ROMÂNESC INTERBELIC

Gheorghe DUMITRAȘCU

Asasinarea prim-ministrului Armand Călinescu

(...)

Cu plânsete isterice, regele a hotărât să se recunoască înfrânt, dar în actul semnat a eludat cuvântul „abdic”, pentru ca atunci când împrejurările îi vor fi devenit favorabile, să se poată reîntoarce, așa cum făcuse în 1930. În dimineața zilei de 6 septembrie 1940, Carol al II-lea a semnat un apel către români, prin care îi anunța că a trecut „grelele sarcini ale domniei” pe umerii fiului său Mihai¹.

Vestea abdicării regelui Carol al II-lea a fost primită cu bucurie de cei mai mulți români dar și cu atacuri și calomnii, la adresa celui care timp de 10 ani ne-a „otrăvit viața” datorită unei proaste guvernări „inspirată și dirijată de un epileptic și amoral”.

La rândul său Iuliu Maniu scria: „Cauza abdicării este concepția sa generală de domnie autoritară, fără ideal, fără moralitate și busolă sigură, în continuă oscilație oportunistă. Regele Carol al II-lea s-a dovedit incapabil de a conduce țara și mai ales, de a o reface după dezastrul în care a împins-o”². tot atunci, C.I.C. Brătianu își exprima critic calvarul pe care l-a îndurat neamul românesc în timpul domniei regelui Carol al II-lea: „Suveranii nu pot deveni populari decât prin opera lor folositoare țării. Care a fost opera regelui Carol al II-lea? Dezorganizarea statului și armatei, bunul plac înlocuind meritele, abolirea caracterelor și a justiției, cruzimea împotriva celor pe care îi credea ostili. Numai cei care trăiau în cercul de lingușitori dimprejurul Palatului erau siguri să poată îndeplini un rol în statul român”³.

Referitor la principiile moștenitor Mihai, de-a lungul celor 10 ani de domnie ai lui Carol al II-lea, acesta participase doar la unele acțiuni nesemnificative, mai mult de paradă și propagandă, astfel că nu avea o experiență specifică pentru conducerea țării, fiind cu totul străin de problemele politice cu care se confruntau România. El însuși avea să mărturisească: „Atunci când mi-am reluat tronul nu știam nimic despre mecanismele care degradaseră situația internațională”⁴.

Cât privește principele Carol, devenit Carol Caraiman, apoi regele Carol al II-lea și, în sfârșit, cetățeanul Carol, rămâne un subiect controversat pentru urmașii săi, pentru familia domnitoare, dar și pentru oamenii politici și pentru istorici⁵.

Concluzii

Această prezentare succintă a celor 20 de ani în care România a parcurs un drum destul de sinuos, cu multe provocări și necunoscuturi, drum pe care a reușit să se adapteze parțial noului mers istoric, în pofida unor mari contraste social-economice și politice, care și-au pus amprenta asupra ritmului democratizării întregii societăți românești. Tocmai această perioadă, în istoriografia românească, în cele mai multe studii și articole, este tratată ca perioada cea mai înfloritoare din istorie, înfățișând România într-o evoluție spectaculoasă, cu mari realizări, sugerând ideea că s-ar fi apropiat cel mai mult de nivelul țărilor dezvoltate din acei ani.

Această imagine idealizată a României se explică de către unii cercetători, mai întâi ca o nostalgie a epocii interbelice care a persistat în mentalul unei mari părți a societății în perioada sistemului socialist-totalitar, când, a fost în contradicție multă vreme cu ideologia oficială de atunci care nega vechiul „regim burghez-omșiresc”.

Odată cu trecerea anilor și cu unele evoluții în sistem, atitudinea regimului defunct față de perioada interbelică s-a nuanțat, iar unele aprecieri pozitive au devenit mai frecvente în evaluări. Până în anul 1990 oamenii au reținut faptul că 1938 a fost un an de vârf al dezvoltării capitaliste a României și că oricum trebuie să fi fost mult mai bine decât în anii „comunismului”.

Așadar, în mentalul colectiv, perioada interbelică era inevitabil un reper pozitiv, opus sistemului impus de la Moscova. Schimbările care s-au petrecut după decembrie 1989 au condus la respingerea globală a sistemului socialist-totalitar și căutarea unor repere pozitive în trecut, iar perioada interbelică asociată cu democrația parlamentară și cu aderența la modelul occidental, a fost considerată ca o nemaipomenită „epocă de aur”.

Din punct de vedere economic, se știe că perioada interbelică, în care România a înregistrat progrese incontestabile „prin noi înșine”, a fost scurtă pentru a produce transformări radicale, mai ales dacă avem în vedere că din cele două decenii, doar cca 10 ani au reprezentat o creștere peste nivelul antebelic, restul de 10 ani fiind ocupați de refacerea postbelică- 1919-1924 și de criza economică prelungită – 1929-1933. Procesele de modernizare economico-socială, de industrializare s-au manifestat la scară restrânsă, în principal la nivel urban unde locuia doar o cincime din populația țării.

Societatea românească în evoluția sa ascendentă pe calea economiei de piață se afla încă în etapa adâncirii polarizării economice și sociale, a bogăției și sărăciei; era departe încă etapa istorică a predominării civilizației industriale, a diminuării discrepanțelor, a amplificării și preponderenței claselor mijlocii în viața economică.

România a constituit mai ales o piață de desfacere a produselor fabricate, înalt competitive, ale producătorilor externi, o sferă de plasament a capitalurilor eficiente externe, o sursă, pentru piețele externe de materii prime agricole și extractive și de combustibil, pe care le ofereau condițiile sale naturale. În acest sens țara noastră se situa pe primele locuri în exportul European de porumb, de grâu, de orz, de semințe de floarea soarelui și în deosebite produse petroliere. România însă nu reprezenta, cum se afirmă nejustificat, „grâнарul Europei”; în perioada 1934-1938, Europa producea în medie 125-130 mil. de tone de cereale și mai importa anual, pentru asigurarea consumului, încă 35-40 mil. tone; la rândul său agricultura românească producea în medie 11,5 mil. tone de cereale, respectiv 9,2% din producția continentului, dar exporta, în medie cca 2 mil. tone, această cantitate constituind 5% din import și 1,2% din consumul de cereale al Europei. Cu asemenea export este clar că România nu putea fi grâнарul Europei⁶.

Cu toate progresele de dezvoltare și modernizare obținute, economia românească, în perioada interbelică, se plasa încă în ultimele locuri pe scara dezvoltării continentului nostru.

Pentru a demonstra că anii interbelici au fost „înfloritori”, relațiile sociale erau înfățișate de unii „amatori” calme și liniștite, iar societatea românească evolua într-o „armonie sănătoasă”. Deși contrastele sociale au fost evidente pe tot parcursul interbelic, acestea erau eludate după 1989, iar relațiile dintre bogați și săraci se desfășurau într-o „armonie concurențială”. Mișcările revendicative (greve, proteste etc.) ale muncitorilor cu profunde rădăcini economico-sociale, nu întotdeauna erau prezentate realist – în declanșarea lor cauzele interne fiind cele predominante, ci, erau descrise ca fiind consecințele unor provocări și imixtiuni externe in-

strumentate de „comunismul moscovit”. Chiar eșecurile unei guvernări ineficiente a partidelor politice tradiționale – PNL și PNȚ, aflate la putere în anii interbelici, după 1989 nu au fost analizate corect pentru public și nici pentru istorie.

Revenind la anii interbelici, dincolo de prezentarea poleită, exista și o realitate socială și economică precară a României dintre cele două războaie mondiale, trebuia să se confrunte cu înapoierii mari, cu decalaje economice, divergențe sociale și nevoia de convergență. Politica guvernelor românești în perioada interbelică, așa cum s-a reflectat în provinciile țării cât și în Vechiul Regat, a fost primită de populație în mod negativ fiind criticată ca ineficient administrată și coruptă, a fost indubitabil slab guvernată. Guvernarea interbelică românească inadecvată și plină de curenți, percepută în forme și măsuri prea apăsătoare de populația dezamăgită și obidită, aflată la cheremul administratorilor venali și aroganți, nu a fost în măsură să asigure nici stabilitatea, nici prosperitatea și nici conservarea României întregite.

Drama pe care o trăia societatea românească în preajma celui de Al Doilea Război Mondial se explică și prin faptul că, pe măsură ce factorii de risc interni și externi se înmulțeau și deveneau tot mai virulenți, instituțiile statului însărcinate cu identificarea, prevenirea și contracararea pericolelor, deveneau tot mai slabe și lipsite de coeziune datorită implicării lor în viața politică păguboasă. Dacă la acestea mai adăugăm politicianismul „guraliv” și „neeficient în soluții” al clasei noastre politice, avem acum mai bine conturată explicația cum și de ce s-a ajuns la un regim dictatorial, la 10 februarie 1938, și la cedări teritoriale fără să se fi opus nici măcar o minimă rezistență – nici din partea armatei dar nici de către societatea civilă, în vara anului 1940.

Sursele documentare ale timpului confirmă câteva elemente fundamentale enunțate, care au condus la prăbușirea sistemului democratic din România (10 februarie 1938) și destrămarea teritorială a României Mari (1940). Mai întâi, democrația românească interbelică a fost puternic zdruncinată de recurgerea la instrumente autoritate de guvernământ, de instaurarea regimului de autoritate monarhică, de simpatia pentru militarism și absolutism a regelui Carol al II-lea, de violența politică, de nerespectarea legislației constituționale de toate partidele politice aflate la guvernare. Cu toate acestea, în timp ce în multe state europene ordinea constituțională fusese de mult violată sau chiar răsturnată la acea vreme, România a fost, în 1938, ultima țară europeană care a abandonat democrația parlamentară și a îmbrățișat autoritarismul. La vremea respectivă, regimurile de dictatură militară constituiau trendul politic pe continentul nostru.

Nu trebuie neglijat nici subiectivismul care, adesea, a avut un rol decisiv în schimbarea guvernelor cu consecințe negative asupra progresului României interbelice. De asemenea, opțiunile electoratului au fost extrem de contradictorii, deoarece un număr foarte mare de cetățeni nu aveau o cultură politică, iar mulți dintre ei s-au prezentat la urne pentru că votul era obligatoriu și pentru a scăpa de vreo eventuală amendă.

¹ Ibidem, p. 360;

² Timpul din 14 septembrie 1940

³ C.I.C. Brătianu, *Carol al II-lea, Ion Antonescu, Amintiri, Documente, Corespondențe*, p. 24

⁴ Mihai al României, *O domnie întreruptă. Convorbiri cu Philippe Viguié Desplaces*, București, Ed. Libra, 1996, p. 52

⁵ Ioan Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi*, vol. III, Carol al II-lea, Ed. Enciclopedică, București, 2011, p. 336.

⁶ Academia Română, *Istoria Românilor* vol. VIII, *România întregită (1918-1940)*, Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 121-122 (redat textual)

NICOLAE IORGA ȘI CONTEMPORANII ÎN DOCUMENTE INEDITE ȘI MEDALII

Pr. Constantin MĂNESCU

Pe 5 iunie 1871, la miezul nopții, se naștea la Boțoșani, Nicu Iorga, primul fiu al avocatului Nicu Iorga și al Zulniei. Acesta a devenit personalitatea reprezentativă a României sfârșitului de secol XIX și începutului de secol XX, fiind istoric, cercetător, profesor, academician, fondator de școli în țară și în străinătate, ctitor al mai multor institute de cercetare, om politic, despre care s-a vorbit și se va mai vorbi cât vom exista pe această planetă. Nicolae Iorga a fost una dintre acele minți care apar odată la mai multe veacuri. Cu studii în Franța și Germania, cu cercetări temeinice de arhivă, atât în Regat, Basarabia, Transilvania, Bucovina, cât și în Occident și Europa Centrală, el a revoluționat istoriografia românească, propunând un nou mod de a scrie istorie. A inițiat noi domenii de studiu, a fondat colecții de documente, publicații istorice, literare, culturale și politice, a predat la Sorbona, la Roma, la Universitatea din București, la Școala Superioară de Război și Academia de Înalte Studii Economice. A fost recunoscut ca unul dintre cei mai de frunte savanți ai epocii, bucurându-se de prețuirea personalităților culturale și stima liderilor politici. A militat pentru Unirea tuturor provinciilor românești, înțelegând că un prim pas în realizarea ei era unitatea culturală, promovată prin scrierile sale istorice, prin numeroasele articole de presă, prin cursurile de la Universitatea Populară de la Vălenii de Munte, întemeiată în 1908, dar mai ales prin nenumăratele întâlniri cu oamenii simpli de pe întreg spațiul românesc.

Pentru a marca împlinirea a 153 de ani de la nașterea savantului Nicolae Iorga, Muzeul Memorial din Vălenii de Munte, care-i poartă numele, a organizat Sesiunea Națională de Comunicări Științifice „Rolul muzeelor memoriale în muzeografia românească”, ediția a XVIII-a, care a avut loc în ziua de miercuri, 5 iunie 2024. Această manifestare științifică, la care au participat muzeografi și profesori din toată țara și și-au susținut lucrările de cercetare și studiile în casa marelui savant Nicolae Iorga, a avut scopul de a rememora sau de a aduce în actualitate rolul și locul personalităților cultural-istorice românești a căror activitate este reflectată în muzeele memoriale, precum și acela de a reitera mesajul și impactul comunitar și civilizațional al instituțiilor muzeale de profil.

În cadrul prezentei ediții, invitații speciali au fost doamna academician Georgeta Filitti, membru de onoare al Academiei Române, și domnul Ștefan Petrescu, doctor în istorie, de la Institutul de Studii Sud-Est Europene al Academiei Române. Georgeta Filitti, născută la data de 1 iunie 1938 în București, este un mare istoric român, autoare a numeroase studii făcute asupra multor personalități istorice românești. În perioada 1961-1998 a lucrat ca editor și cercetător la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” al Academiei Române, iar în anul 2022 a fost aleasă membru de onoare al Academiei Române. Domnia sa a susținut conferința cu titlul Iorga despre unii din vecinii noștri, amintind cuvintele marelui istoric: „România este o țară înconjurată de români”. În ziarul „Neamul românesc pentru popor” din data de 1 octombrie 1940, Iorga scria: „S-a îngustat cu peste o treime pământul țării noastre și trei-patru milioane dintre ai noștri au ajuns să fie iarăși, după abia vreo douăzeci de ani de libertate, supt o stăpânire străină, care se arată de la

început, și la Răsărit și la Apus, deosebit de aspră”. Istoricul Georgeta Filitti s-a ocupat de opera lui Iorga Relațiile românilor cu vecinii de-a lungul istoriei, scrisă în limba franceză, pe care doamna Filitti a tradus-o în românește și urmează a fi reeditată. Este un volum antologic care cuprinde documente referitoare la relațiile noastre cu ungurii, polonezii, ucrainenii și rușii, concluzia marelui istoric fiind aceea că în cercetarea trecutului nostru trebuie să căutăm elementele care ne apropie de vecini, iar nu pe cele care ne dezbină. Sub soare, există un loc pentru fiecare națiune. Când noi ne-am aflat la ananghie, am trecut granița la vecini, iar ei, în momentele lor grele, au trecut la noi.

Istoricul Ștefan Petrescu a prezentat comunicarea Actualitatea cărții „Bizanț după Bizanț”, scrisă de Nicolae Iorga în 1935 în limba franceză (Byzance après Byzance) și tradusă în limba română în 1971. Este o carte în care autorul se referă la influența Imperiului bizantin asupra dezvoltării politice, sociale, culturale și intelectuale a principatelor Țării Românești și Moldovei, acestea fiind continuatoarele culturii și civilizației bizantine după căderea Constantinopolului sub turci, eveniment petrecut la 29 mai 1453. După această dată, domnitorii noștri au considerat că este de datoria lor să continue spiritualitatea și cultura bizantină, ba chiar unii au dorit să o restaureze la Constantinopol. Prin această expresie pusă în circulație, Nicolae Iorga a relevat supraviețuirea Bizanțului timp de câteva secole după căderea Constantinopolului. Pentru Iorga, Bizanțul înseamnă o continuitate a lumii antice târzii și o supraviețuire a sa în lumea modernă. Pentru marele istoric, exista un Bizanț real (330-1453) și un „Bizanț” ideal, care se prelungește până în pragul veacului al XIX-lea. Istoricul Ștefan Petrescu spune că „Bizanț după Bizanț” reprezintă o anticameră a modernității.

În cadrul evenimentului, a avut loc vernisajul expoziției temporare „Nicolae Iorga și contemporanii în documente inedite și medalii”, organizată de Muzeul Memorial „Nicolae Iorga” din Vălenii de Munte, în parteneriat cu Muzeul Național de Istorie a României, cu Muzeul Județean de Istorie Prahova și cu colecționarul Daniel-Cosmin Obreja. Curatorii expoziției au fost cercetător științific Cristina Păiușan-Nuică de la Muzeul Național de Istorie a României, și colecționarul Daniel-Cosmin Obreja. Dintre acestea remarcăm scrisoarea Marthei Bibescu în care îl felicită pe Nicolae Iorga pentru cuvântarea ținută la Adunarea Frontului Renașterii Naționale din 12 mai 1939. Născută la 28 ianuarie 1886 în București, ca fiică a lui Ion Lahovari, ministru al României la Paris și ministru de externe, și a Smarandei (Emma) Mavrocordat, Marthea Bibescu a fost o romancieră, poetă, politiciană și memorialistă română și franceză. Fină, inteligentă, erudită – vorbea și scria franțuzește mai corect decât înșiși francezii – de o frumusețe și o eleganță ieșite din comun, Marthea a cucerit lumea literară din epocă. Prietenă cu Proust, Cocteau și Claudel, obține premiul Academiei Franceze pentru „Cele opt paradise”. L-a cunoscut pe Nicolae Iorga, care a vizitat-o la Palatul Mogoșoaia, locul care a atras unele dintre cele mai importante personalități din perioada interbelică (Gheorghe Tătăreanu, Mihail Sebastian, patriarhul Miron Cristea, regele Carol, Regele Ferdinand, Regina Maria, dar și Marcel Proust, Winston Churchill sau Regele Alfons al XIII-lea al Spaniei). S-a stins din viață la 28 noiembrie 1973 la Paris, în urma unui atac de cord și a fost înmormântată la

Castelul din Ménars, conform ultimei sale dorințe. Ca epitafor, și-a ales patru cuvinte simple: „Martha Bibesco, écrivain français”.

Documentele inedite ce fac parte din această expoziție prezintă modul în care era perceput marele savant de către contemporanii, fiind primite de la asociații culturale, de veterani, oameni politici și de cultură ai vremii. Dintre acestea, menționăm: Adresa Academiei Române din 16 februarie 1938, prin care Nicolae Iorga era rugat să participe la Biroul Secretariatului General al Academiei în care se va discuta reorganizarea Școlii Române din Roma din februarie 1938; Adresa primită de Nicolae Iorga la 19 martie 1938 privind întâlnirea cu Patriarhul Miron Cristea, Președinte al Consiliului de Miniștri, fixată pentru data de 22 martie 1938; Scrisoarea președintelui Academiei Române, Alexandru Lapedatu, adresată lui Nicolae Iorga cu privire la participarea la Sesiunea Academiei, 3 mai 1938; Invitație primită de către Nicolae Iorga de la Asociația „Straja Țării pentru a participa la Serbările din 27 februarie 1938 de la Teatrul Național, semnată de comandantul Străzii Țării, T. Gh. Sidonovici; invitații primite de către Nicolae Iorga de la Societatea numismatică Română la ședințele societății, 1938; Medalie aniversară a „Congresului Societății Numismatice Române la împlinirea a 30 de ani de existență, 15-30 octombrie 1933”, realizată de E. W. Becker, 1934, bronz; Medalie aniversară „Omagiul Societății Numismatice Române profesorului dr. Constantin Moisil la 40 de activitate didactică”, gravor E. W. Becker, 1938, bronz; Adresă a Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale București din 2 martie 1938 prin care Nicolae Iorga, care a fost timp de două decenii profesor, este rugat să fie prezent la 3 martie 1938 pentru a depune jurământul; Scrisoare aniversară a „Fundației Culturale Armene” (președinte de onoare profesor N. Iorga), adresată profesorului Nicolae Iorga la împlinirea a 60 de ani, 17 iunie 1931; Scrisoare aniversară a „Societății pentru răspândirea culturii printre evrei”, adresată lui Nicolae Iorga, președinte al Consiliului de Miniștri, la aniversarea a 60 de ani, 19 iunie 1931; Medalie „Societatea israelită de ajutor PROGRESUL a Tinerimei Studioase, București, 1877-1927”, gravor Carniol Fiul, bronz aurit; Medalie aniversară „100 ani templul israelit „UNIREA SFÂNTĂ” București 1936, realizată de sculptorul Ion Jalea, 1936, bronz aurit; Scrisoare a directorului Școlii de Meserii din Vălenii de Munte adresată lui Nicolae Iorga, prim-ministru și Ministru al Instrucțiunii Publice, la 16 iulie 1931, pentru a-l invita la serbarea de inaugurare a noului local al școlii din Vălenii de Munte; Scrisoarea Liei Brătianu, vicepreședinte al Societății „Principele Mircea” pentru protecția copiilor în România, sub Înalta Președinție a Majestății Sale Regina Maria, adresată lui Nicolae Iorga cu invitația de a participa la un Te Deum, la Patriarhie, în 22 mai 1832.

La 20 iulie 1927 moare regele Ferdinand I al României. În expoziția de la Vălenii s-a putut vedea „Programa funeraliilor Regelui Ferdinand I în ziua de Duminică, 24 Iulie 1927, în București și Curtea de Argeș”, alcătuită de Președinția Consiliului de Miniștri. În acea zi, un serviciu religios s-a oficiat la ora 8 la Palatul Cotroceni de către Înalțul Cler, în prezența Familiei Regale și Prințiarilor, înconjurate de Casele Civile și Militare, de membrii Regentei, în prezența Misiunilor Speciale Străine, a Președintelui Consiliului de Miniștri, Miniștrii și Subsecretarii de Stat cu Doamnele și a tuturor oficialităților din Capitală, încheind cu Comandantul Pieții București și cu o delegație de ofițeri superiori de rezervă „Cavalerii ai Ordinului Mihai Viteaz”. (Continuare în pag. 11)

UN PROIECT PENTRU VIITORUL CULTURAL AL RÂMNICULUI (IV)

Gheorghe DEACONU

Secțiunea alocată Râmnicului modern și contemporan este cea mai consistentă în „economia” numărului inaugural al publicației „Analele Râmnicului”, care pune în valoare rezultatele cercetării desfășurate în cursul primului an de derulare a programului dedicat Râmnicului. O perioadă istorică îndelungată (două veacuri), greu de acoperit în mod echilibrat, dezavantajând, precum vom vedea, tocmai actualitatea, cu necesara deschidere către viitor.

Prima contribuție semnificativă aparține istoricului Dinică Ciobotea și se ocupă de momentul pașoptist în Vâlcea, la împlinirea a 175 de ani de la eveniment: *Revoluția de la 1848 – cauze, desfășurare și informații privind unii revoluționari pașoptiști vâlceeni*. Recunoscând aportul cercetătorilor vâlceeni din cea de a doua jumătate a secolului XX (Al. Bălinescu, N. Chipurici, C. Tamaș, P. Bardașu, S. Purece, H. Nestorescu-Bălcești), animați de spiritul pașoptist („înscriși în imperatiivele social-culturale ale timpului lor”), universitarul craiovean remarcă originalitatea abordării subiectului de către istoricul Nicolae Mihai (originar din Vâlcea), care dezvoltă, în studiul *Revoluție și mentalitate în Țara Românească (1821-1848). O istorie culturală a evenimentului politic* (Craiova, AiusPrintEd, 2010), o nouă viziune asupra Revoluției Române de la 1848, cu accent pe dimensiunea culturală, dezbătând dinamica raportului între elite și mase (popor), dincolo de canoanele marxiste și răspunzând la o întrebare fundamentală: pentru cine, pentru ce și cu cine s-a făcut Revoluția de la 1848? Iată un mod novator de a analiza și evalua trecutul istoric, mai recent sau mai îndepărtat, depășind practicile descriptiviste și narativiste! Dincolo de această incitantă dezbatere, istoricul din Bănie ne oferă, apelând la I. Popescu-Cilieni (nu și la Gh. Dumitrașcu), completări la biografia și activitatea revoluționarului pașoptist vâlcean Constantin Codreanu, un cărturar luminat de la mijlocul secolului XIX, un „preharian”, am putea spune.

Trei texte, semnate de Corvin Lupu, Grigore Buciu și Eugen Petrescu, se ocupă de Râmnic, ca „trezorier” al memoriei cântecului „Deșteaptă-te, române!” și ca organizator tradițional al „Zilei Imnului Național” (încă dinainte de promulgarea legii cunoscute), dar o fac la modul ornant, retoric. Mă așteptam ca autorii lor să răspundă argumentelor expuse de istoricul râmnician Sorin Oane (*Disputa dintre vâlceeni și brașovenii pe tema Imnului Național. O părere*, în „Buridava – studii și materiale”, vol. IX, Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea, Edit. Offsetcolor, 2011, p. 288-297), care contestă paternitatea intonării, în premieră, a cântecului la Râmnic și aruncă în derizoriu tot ceea ce s-a construit – științific, legislativ și cultural – pe acest subiect, în ultimele decenii, „construct” din care Râmnicul a făcut principalul brand politic și spiritual. Revistele „Buridava” și „Analele Râmnicului” ar trebui să organizeze o dezbatere științifică pe această temă, eventual, în parteneriat cu o publicație culturală din Brașov, și să publice rezultatele ei.

Anton Pann, „personaj” emblematic al Râmnicului din prima jumătate a secolului XIX, (prezent, prin studiul muzicologului Ion Gavrilă, și în prima secțiune), beneficiază, și în secțiunea a doua (reiterez semnul de întrebare cu privire la această opțiune), de două texte – semnate de Gheorghe și Teodor Cosmin Stanciu, respectiv de Cristian Ovidiu Dinică. Primul text îi informează pe râmniceni despre evenimentul care a

avut loc în ziua de 6 iunie 2023, în București: reînhumarea osemintelor lui Anton Pann în noua criptă. Prilej pentru cei doi autori de a prezenta date (în general, cunoscute) din activitatea și postumitatea scriitorului. Da, e binevenită această rememorare, dar mai oportun era să ne întrebăm (și să răspundem!): ce facem (nota bene, aici, la noi, în Vâlcea) cu memoria și moștenirea culturală a lui Anton Pann, pe care ni-l „revendicăm” în fel și chip? În același perimetru de interes se înscrie și textul lui Cristian Ovidiu Dinică, din care aflăm că, în *Proschinatarul Ierusalimului* (=ghid de pelerinaj la Locurile Sfinte), tipărit în limba română, scriitorul adoptat de râmniceni a fost și un promotor al pelerinajului în Vâlcea, recomandând pelerinilor (inclusiv turiștilor moderni, plusez eu!) să viziteze mănăstirile ortodoxe de peste Olt, ceea ce-l îndreptățește pe autor să afirme: „Anton Pann se dovedește un pelerin care cunoștea bine județul Vâlcea și căruia îi făcea plăcere să promoveze edificiile spirituale ale județului nostru.” Da, apreciez tentativa de a-l cultiva pe Anton Pann, „contemporanul” nostru, și în calitate de... agent de turism! Așadar, să „hoinărim” (vorba lui Gherghina) cu Anton Pann prin Râmnic!

Problematika Râmnicului modern se încheie (fără o delimitare formală, totuși) cu două studii, generoase în informații, semnate de Florin Epure și Dragoș Teodorescu (doi exponenți ai tinerei generații de istorici vâlceeni, intrați „în scenă” la începutul anilor 2000 și ajunși, acum, la maturitate), care tratează despre evoluția Râmnicului modern: primul (*Vedere de ansamblu asupra societății Râmnicului modern*) transgresează „hotarul” (convențional!) dintre cele două epoci, ocupându-se și de perioada interbelică, ridicând, implicit, aceeași problemă de cronologie a istoriei naționale și locale; al doilea are o circumscriere limitată (*Evoluția socio-economică a Râmnicului în perioada 1880-1914*). Cei doi autori urmăresc, în maniera tradițională (evenimentială) evoluția modernă a Râmnicului, oferind o „frescă” sumară (mai sistematică în primul text) a Râmnicului în primul veac de modernizare a orașului, având drept corolar crearea infrastructurii edilitare a urbei, inclusiv în domeniul culturii, și conferind Râmnicului argumente pentru o vocație (și o dezvoltare) turistică, pe care o sintetizează profesorul Nicu Angelescu în *Memoriile sale: „Orașul nostru își are valoarea prin trecutul istoric și prin frumoasa așezare. El nu trebuie să fie nici centru comercial, nici centru industrial, deși regiunea noastră are și destule posibilități industriale. Râmnicul trebuie să rămână un loc de atracție pentru iubitorii de natură”* (p. 181). Așa gândea prestigiosul profesor al Râmnicului, în anii 50, când și-a scris *Memoriile* (publicate, peste jumătate de veac, prin grija Liliane Beu și a lui Ion Soare). Acum, după consumarea „experimentului” comunist și după cele peste trei decenii postdecembriste (o prelungită și dramatică „tranzitie”!), ar trebui să ne punem multiple întrebări, cu același numitor comun, vizând nu ceea ce ar fi fost dacă n-ar fi fost etc., etc., ci ceea ce ar putea să fie din ceea ce se poate face, din ceea ce râmnicenii apreciază (și așteaptă!) că merită să se facă. Aceasta ar putea fi menirea actuală a istoricilor: să rescrie istoria „cu fața spre viitor” (cf. Titu Georgescu). Și aceasta ar trebui să fie misiunea coordonatorilor programului dedicat Râmnicului: să provoace și să gestioneze o dezbatere publică pe tema: ce Râmnic vrem să (re)construim? Altfel spus, să elaborăm și să adoptăm un PROIECT DE RÂMNIC pentru sec. XXI.

Arhivistul Dumitru Garoafă încheie secvența dedi-

cată Râmnicului modern cu o „cronică” a „bătăliei” împotriva holerei din anul 1913 – instructivă nu numai pentru dureroasa campanie a Primului Război Mondial, ci și pentru controversata experiență a pandemiei din anii noștri...

Urmărind „firul istoriei”, consemnăm o nouă contribuție a demografului și monografului Nicolae Daneș, cu un titlu revelator: *Râmnicu-Vâlcea – în perioada interbelică (evoluție spațial-demografică și dezvoltare social-economică)*. Autorul conturează, de la bun început, locul și rolul orașului în spațiu, definindu-l drept „un centru de convergență umană în zona central-subcarpatică a Țării Românești” (p. 195) – evaluare argumentată și aprofundată în text. Autorul apelează la surse multiple: cele două planuri ale orașului: 1921-1922 și 1944; rezultatele recensămintelor demografice din anii 1930, 1941, 1948, comparate cu cele din 1899-1912. Binevenite – aceste instrumente statistice și topografice, ca suport pentru analiza dinamicii demografice, în care expertiza autorului este recunoscută. Autorul apelează, de asemenea, la surse livrești: cele două monografii ale orașului, semnate de Petre Drăgoiescu și Constantin Grigore, ambele apărute în 1944. „Fresca” modernizării Râmnicului este completată de textul despre Gara Râmnicului, semnat de monograful Dumitru Bondoc, autorul unei cărți întregi dedicate subiectului (*Istoricul Căilor Ferate în județul Vâlcea*, 2008), evocarea istoriceii gări (și ea modernizată azi!) fiind însoțită de o generoasă ilustrație.

„Fresca” Râmnicului interbelic se completează cu două „portrete”: al vestitului lăutar Limbă, evocat de Mircea Vrâncianu și comentat de Nelu Barbu; al poetei și pictoriței Mira Simian, conturat în fișa biografică redactată de Ioan St. Lazăr și în poemul semnat de muzicianul Gelu Stratulat. Aceste texte (și altele similare, pe care le-am semnalat) atestă o posibilă altă față a publicației „Analele Râmnicului”, care ar putea deveni o revistă polivalentă – a științelor, literelor și artelor –, pentru care există loc sub soare, în peisajul cultural al Râmnicului.

Cel mai consistent (ca fond) și mai convingător (ca discurs științific) text despre Râmnicul contemporan (anume, cel postbelic) aparține lui Dorel-Mihai Constantinescu. Deși am comentat, pe larg, volumul fizicianului-cronicar, consemnez, aici, „rezumatul” cărții sale despre „apa grea” a Râmnicului, provocându-i pe istoricii comunismului cu o întrebare care m-ar putea pune „sub acuzare” pentru „nostalgii” comuniste: cum a fost posibilă această „poveste de succes” – științifică și economică – în regimul de dictatură comunistă? În așteptarea unor posibile răspunsuri (chiar dacă am propria mea ipoteză), completez comentariul asupra cărții, reiterând satisfacția intelectuală produsă de acest tip de discurs științific, care îmbină rigoarea documentării cu acuratețea și expresivitatea exprimării, în pofida aridității și chiar absconșității subiectului. Textul oferit de autor pentru „Analele Râmnicului” este elocvent pentru această apreciere, relevând pragmatica abordării: (1) ce beneficii științifice și economice a adus apa grea; (2) care sunt semnificațiile literei G (a 7-a din alfabet!); (3) de ce a fost ales Râmnicul pe Olt ca locație pentru această investiție, o experiență tehnologică de vârf; (4) ce impact a avut acest experiment asupra activității științifice din România, în general, și asupra vieții sociale, profesionale și educaționale din Vâlcea. Las cititorilor bucuria descoperirii acestor „răspunsuri”, expuse de autor sistematic, concentrat și convingător. Rețin, totuși, aici pe cel de-al treilea, provocator și revelator pentru iubitorii și „zugravii” de Râmnic: acest experiment / eveniment nu se putea „întâmpla” decât într-un topos istoric și cultural, „orașul domniei mele”, ctitorit de Mircea cel Bătrân.

(Continuare în pag. 10)

CARAVANA IUBIRII FĂRĂ FRONTIERE - CARAVANA BUCURIEI, PRIETENIEI, ÎNFRĂȚIRII CULTURAL SPIRITUALE

„Oriunde te duci, du-te cu toată inima” (Confucius)

Carmen Tania GRIGORE

Când am fost invitată să fac parte din această minunată acțiune coordonată de inimoasa prietenă Zenovia Zamfir, am confirmat pe loc, fără ezitare, onorată de oportunitatea de a

întâlni comunități de români din Austria, Germania, Elveția și de a vizita locuri încărcate de istorie, locuri emblematice, romantice, monumentale! Plecată din Brașov în seara zilei de 8 mai, ora 21, am ajuns la Viena după aproape 16 ore de mers cu microbuzul, călătoria fiind presărată cu povești, bancuri, moțaieli și bineînțeles cu scurte popasuri în parcurile amenajate. Nici oboseala, nici căldura zilei nu au estompat emoția și percepția primului popas turistic – Piața Sfântul Ștefan (Stephansplatz), dominată de cel mai râvnit obiectiv din capitala Austriei – Catedrala Sfântul Ștefan, un simbol de o impresionantă bijuterie arhitecturală!

Cantonul Fribourg cu maica Antonia

La mine, starea de copleșire a fost amplificată de o puternică trăire lăuntrică pentru că numele tatălui meu, care a plecat la Domnul când eu aveam 18 ani, a fost Ștefan și întotdeauna am o simțire aparte în locurile aflate sub patronajul acestui prim martir creștin. În inima Vienei am făcut un tur lejer al zonei, vrăjiți de atmosfera grandioasă și cosmopolită, după care am mers la cazare, odihnindu-ne 2-3 ore. Seara, în jur de ora 18, ne-am deplasat la Biserica Ortodoxă Română „Sfântul Ștefan cel Mare”, unde părintele paroh Emanuel Nuțu ne-a așteptat și întâmpinat împreună cu un grup de oameni de cultură, toți fiind apoi absorbiți de programul cultural desfășurat cu evlavie în „rostitie românească”, vorba ilustrului filozof Constantin Noica. Vibrând de emoție, am citit poemul „Scrisoare pentru mama”, scris în perioada când, la fel ca cei de aici, eram departe de țară, de familie, de acel ACASĂ definitoriu pentru identitatea noastră! Am locuit 10 ani în Anglia (2007-2017), timp în care dorul mi-a fost în continuare creștere și mulțumesc bunului Dumnezeu pentru privilegiul dat, de a o cunoaște pe doamna Alexandra Wilson-Noica, fiica marelui filozof, care „m-a adoptat”, cum îi plăcea să spună, devenind familia mea de suflet, oaza mea de alinare existențială. Traiul printre străini mi-a înaripat scrisul și a dat un plus de înțelegere valorilor spirituale. De aici tumultul de emoție revărsat în fața acestui grup de români desprinși de patria mamă dar legați de sentimentul românesc! Seara s-a încheiat cu discuții cordiale și cu promisiunea de a ne revedea scurt a doua zi, în jurul orei 9, ceea ce s-a și întâmplat, însă de data aceasta

am fost prezentați și am dialogat cu grupurile de copii care veniseră pentru activitățile lor educative, surpriza fiind copleșitoare de ambele părți. Însă înainte de această întâlnire ziua a început cu binecuvântarea primită de la preotul dr. Nicolae Dură, parohul bisericii Sfântul Apostol Andrei, pe care am vizitat-o la prima oră a dimineții, închinându-ne cu venerație la icoana aferentă sărbătoarei Izvorul Tămăduirii și înclinându-ne omagial la bustul poetului Mihai Eminescu, amplasat în fața bisericii în anul 2011 prin străduința familiei Hant și a Asociației Culturale “Mihai Eminescu” din Viena (sculptor: Virgilius Moldovan).

Cu sufletul înmiresmat de florile bucuriei, ne-am continuat călătoria spre Germania, ajungând în jurul orei 15 la Furth, unde am fost așteptați și găzduiți de familia Christa și Ionel Udrea, doi oameni minunați și luminați de duhul iubirii aproapelui, plecați din România de aproape 30 de ani. Am rămas profund impresionată de povestea acestei familii de o mare generozitate și distincție sufletească!

Seara ne-am deplasat la Biserica Ortodoxă din Nuremberg (aflată în curtea Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei), unde IPS Mitropolitul Serafim și un sobor de preoți tocmai încheia slujba Sfântului Maslu. Miruiți și smeriți, am fost copleșiți de onoare de a fi prezentați chiar de Înaltpreasfinția Sa și invitați să dăm glas gândului și vibrației sufletești. Când mi-a venit rândul, mi-am încheiat discursul cu poezia „Limba română”, moment în care am surprins în ochii multora licărul de lacrimi, de dor, de neuitare. Clipele de emoție s-au topit într-un prinos de bucurie și recunoștință, mai ales că părintele Mitropolit ne-a surprins cu invitația la o masă de protocol îmbelșugată cu binecuvântări, pilde și cuvinte duhovnicești. Îndestulați sufletește, ne-am întors energizați la cazare, lasându-ne prinși în meandrele somnului.

Următoarea zi (sâmbătă, 11 mai) am dedicat-o explorării locale, grație doamnei Christa Udrea, care ne-a dăruit din timpul său, conducându-ne pașii inspectaculoasă rețea de atracții turistice.

În timp ce la Brașov primarul Allen Coliban și primarul Nuremberg-ului Marcus Koning semnau tratatul de înfrățire dintre cele două orașe, eu eram în frumoasa cetate Nuremberg, impresionată de fascinația locului! Deși a

La Viena, lângă bustul lui
Eminescu

Scrisoare pentru mama

Am intrat în rândul lumii mamă
realitatea mă urmărește obsedat
uneori mă iau la întrecere cu ea
cum în copilărie
alergam paralel cu trenul
întotdeauna pierdeam
dar jocul acela sisific
mă antrena pentru cursele lungi
transpir și nu știu dacă de teamă
sau de mișcarea continuă a coatelor
din spate mă împinge presant
o memorie grăbită
și uneori pătrund în sufletul oamenilor
fără să vreau
mă simt înstrăinată
de tăcerea mea intimă
nu mai am mersul
de furnică îngândurată
calc tot mai apăsător
de la o afirmație la alta
mi-am legat cu nojițe cuvintele
nici nu bănuiam
cât de mult
îmi pot ține de cald !

Limba română

Vorbește-mi inimă
în graiul neprihănit al pruncilor
vorbește-mi cu sfiala
rugăciunilor de noapte
cuvintele să atingă ca un mir
aproapele,
limba română să decanteze dorul
sub pleoape
să distilăm
memoria străbună
între cer și pământ
statornicia din muguri
să o doimim
fără a da răgaz hotarelor
să suspine

fost bombardat în proporție de 90% în timpul celui de-al doilea război mondial, orașul a fost reconstruit aproape identic, recăpătându-și farmecul și atrăgând atât prin abundența reperelor istorice cât și prin multitudinea și diversitatea culturală. Rememorez cu emoție Cetatea Nuremberg, înconjurată pe o lungime de 4 km de ziduri medievale, Castelul Imperial – vechi de 1000 de ani, Hauptmarkt (Piața principală), Fântâna Frumoasă cu cele 2 inele legendare (aducătoare de noroc și reușită), Fântâna Căsnicieii, Biserica Sf. Laurențiu, Biserica Maicii Domnului, Biserica Doamnei Noastre, Casa lui Albrecht Durer (autorul celebrei picturi „Mâini în rugăciune”), Piața Puricilor (tarabe cu tot felul de produse noi și second hand), casele divers colorate, străduțele pline de terase frumos decorate, o bogăție arhitecturală care mi-a lăsat impresii profunde. Cu aceste gânduri de încântare am adormit fără a resimți oboseala fizică.

Duminică, 12 mai, am plecat la ora 7 mai departe, spre Elveția. Am făcut un popas de cateva ore la Berna, admirând în plimbarea noastră clădirile medievale, străzile cu fântâni decorative, abundența muzeelor – amintesc aici Casa Einstein, în care eminentul om de știință a locuit 2 ani, Turnul cu ceas astronomic, Bulevardul Marktgassee – patrimoniu UNESCO, totul încadrat de un mediu natural superb – munții Alpi și faimosul râu Aare, de culoare turcoaz. Privind încântați în jur și absorbind din splendoarea locului impresii revelatoare, ne-am desprins de frumoasa capitală a Elveției, îndreptându-ne spre destinația finală care ne stârnea nerăbdarea pe măsură ce drumul nostru avansa spre zona montană dantelată de vârfuri înzăpezite. Acolo, la poalele maiestroșilor Alpi, între cer și cuvânt, pulsează lumina credinței și rezonanța graiului românesc. Mângâiați de un frumos apus de soare, am ajuns la mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului”, prima și singura mănăstire ortodoxă românească din Elveția (sfințită în septembrie 2019) situată în comuna Les Sciernes d'Albeuve, cantonul Fribourg.

(Continuare în pag. 12)

* Atașez cele două poezii menționate în acest articol

DIN REVISTE LUATE...ȘI-N REVISTĂ DATE...

“Deschide poartă lumii cu coșul de cireși!/ S-au îmbrăcat cireșii în roșile cămeși.// Și zarea în lumină de aur în spre seară,/ Auzi cum cântă-n luncă, lung roata de la moară!// Arinii ei din sită de frunziș/ Îi cern pe-oginda apei luminile furiș.// Și săgetând penumbra la stăvilarul morii/ Se-alungă rândunelele și fulgeră prigorii.” (Ion Pillat- *Cireșar*). Culegem vești nu cireșe...

Mihai MUSTĂȚEA

Poeta Ana Blandiana a fost recompensată, la finalul lunii Mai, cu prestigiosul premiu *Prințesa de Asturia* pentru Literatură pe anul 2023. Ana Blandiana este “... una dintre personalitățile cele mai relevante și internaționale ale panoramei literare române și o remarcabilă activistă politică.”

Pagina a doua din revista *Apostrof*, la *In memoriam*, ne amintește că au plecat spre alt tărâm: Ecaterina Oproiu, Dan Cristea, Nicolae “Nic.”, Cornel Udrea și celebrul scriitor și jurnalist francez Bernard Pivot. *Algebră dramatică* și dans este editorialul scris de Ion Vartic. O pagină de istorie literară din activitatea de teatrolog a lui Radu Stanca și câte ceva din biografia lui Trixy Checais, cel mai mare dansator al baletului românesc, a cărui carieră, în plin realism socialist, a fost frântă de regimul comunist, care l-a arestat în 1950 și trimis la Canal. A fost eliberat în 1955. *Punctele de reper* ale lui Ioan Cristescu sunt puse la *Leonid Dimov, renașterea posterității*. Poezia lui Dimov nu se poate spune că nu este cunoscută și posteritatea sa se mărește continuu, plasându-l în pleiada marii poezii a perioadei postbelice a secolului XX, acolo unde sunt și Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Virgil Mazilescu, Cezar Ivănescu etc. Pentru Ștefan Melancu, în recenziile *Poezia sub Logica viului*, Simona Popescu are o voce poetică originală și puternică. Și pentru noi! Distihul din poemul *Animal mare* ne edifică: “Bătrânețea e un animal mare/ ne înghite pe fiecare.” La *Dosar Aug*. Buzura citim din *Poveștile Mamii Bune*. Rodica Marian, în articolul *Constantin Cubleșan la ceas aniversar*, ne asigură că scrisul este chiar viața lui și la 85 de ani de la naștere. Cu ochiul liber ni se dau sugestii de lectură de Mircea Moț la cartea lui Traian Dobrinescu: *Siberia de la capătul drumului*.

Convorbiri literare ne face surpriza republicării unui dialog cu criticul și istoricul literar Nicolae Manolescu: *Citesc enorm și scriu monstruos de mult*. Magister dixit: 1.”Istoria se învață. Acea care se trăiește nu este încă istorie” ; 2.”Măiorescu a schimbat canonul poetic, deschizând calea liricii pure a secolului XX.” Peste pagini e prezent Adrian Dinu Rachieru și dialogul: *Eugen Simion-un critic “de consolidare”*. La *Ancheta revistei*, Mircea Popa intervine cu afirmația: *Titu Maiorescu este mai actual ca oricând!* Să ne întoarcem la adevărurile măioresciene, spunând un hotărât *În lături* oricărei mitocănie, oricărei lipse de cultură și indiferenței față de popor. Theodor Codreanu revine: *Ion Barbu și programul de la Erlangen (II)*. Tot o revenire și la Mircea Platon: *Ion Minulescu și romanul realismului național. Roșu, galben și albastru și “generația tranșeelelor” de hârtie (II)*. Vestea plecării fulgerătoare a lui Nicolae Manolescu îl provoacă pe Theodor Codreanu să producă eseul: *Măiorescianismul lui Nicolae Manolescu*. Intervine și Adrian Dinu Rachieru cu: *Cei doi Manolescu*. Mircea A. Diaconu îi pune față în față pe: *Nicolae Manolescu și Eugen Simion în 1989*. La *cronica literară*, Cristian Livescu scrie: *George Bacovia, poetica senzitivității*. În astă lume ne obsedează versurile: “Gândeam la lumi ce nu există ...”; “Imensitate, veșnicie,/ Tu, haos,

care toate-aduni...”; “O, simțurile-mi toate se enervau fantastic...” și “Dar în lugrubul sălii pufneau în râs sarcastic/ Și Poe, și Baudelaire, și Rollinat.” La *Roza vânturilor*, Ioan Lascu readuce în actualitate cartea lui Basil (Vasile) Munteanu, publicată în Franța (1938): *Panorama de la littérature roumaine contemporaine*. Aceasta este scrierea ce-l reprezintă cel mai bine. Revista se încheie cu binecunoscuta *compRESA REVISTELOR*, întocmită de Valentin Talpalaru.

Contemporanul, în loc de editorial, Nicolae Breban neobosit se răfuieste cu lumea literară și, mai ales, cu cei puternici, în: *Confuzia și lașitatea vârfulilor*. Ioan-Pop Aurel, în dialogul cu Mihaela Helmis, ne transmite: *Europa - o moștenire frumoasă*. Unii din cei de la Bruxelles cred că dacă vor diminua națiunile, le vor distruge și vor face un popor european cu cetățenie pur europeană, toate relele vor dispărea. Dar nu cred că se va întâmpla acest lucru. Suplimentul este *Remember Nicolae Manolescu*. Din Timotei Prahoveanu: *Faptele, țărâna și eternitatea*, reproducem: “A fost un prieten al mănăstirilor și al vieții filocalice. Printre ultimele sale rânduri rămân cele care vorbesc despre dorul de moarte.” De la: *Portretul Cronicarului în timp*, schițat de Daniel Cristea-Enache, Paul Cernat pesimist anunță: *Amurgul instituției critice*. Alături de Eugen Simion, a fost principalul constructor al canonului literar din România post - 1965. La *Polemice*, Constantin Toader trâmbițează: *Nafragiul școlii românești*. De la *Paradox(al)ul Eliade* al Liliane Danciu trecem la *Corespondență din Țara Sfântă*. Teșu Solomovici ne comunică: *O falsă legendă: “Eliade - ideolog al Mișcării Legionare”*. Gabriel Andreescu revine: *Cum creează calomnia o ficțiune: cazul Ștefan Aug. Doinaș*. Pagina de filosofie este ilustrată de Vasile Muscă prin: *Kant la tricentenarul nașterii sale*. Un număr de colecție.

Lucașfăruș de dimineață are pe copertă un portret al marelui Will. În referatul: *Libertatea presei*, Aurel Maria Baros ne atenționează: “Pe data de 3 mai lumea a sărbătorit Ziua internațională a libertății presei.” În extras: 61 de jurnaliști și-au pierdut viața în 2022 și 45 în 2023. 140 de jurnaliști omorâți în 2012 - numărul cel mai ridicat de-a lungul unui an din acest mileniu. O pagină de *Poeme* este dedicată lui Ioan Es. Pop, laureatul *Premiului Național Lucian Blaga*. La 125 de ani de la naștere, Nicolae Mecu ne afișează: *Situația lui Călinescu*. Pentru Pia Brînzeu, Shakespeare este situat *între cer și pământ*. Un alt titan al dramaturgiei se află în atenția Mihaelei Mârțu: *Jean Racine-Teatru*. Citim textul consacrat Premiului Nobel pentru Literatură 2023- *Jon Fosse: Numele celălalt. Odihnă în întunericul luminos*, de Olimpiu Nușfelean. Ion Lazu revine cu al doilea episod: *Scriitori români în exil*. O pagină interesantă este dedicată pentru *Darts/reviste*.

Citesc în revista *Orizont* un dialog cu un titlu atractiv: *Apologii, ode, ditirambi*. Interviu realizat de Cristian Pătrășconiu îl are partener pe un alt Cristian... Preda. Personajul îmi displace, dar unele răspunsuri sunt remarcabile. Prima întrebare: “Românul s-a născut poet. Asta se vede și în câmpul politic, nu?” Răspunsul: “Am scris *Tiranul cu nas mare și cu suflet foarte mic* pentru a arăta că versurile

au însoțit procesul modernizării politice de la noi. Nu știu dacă românul s-a născut, într-adevăr, poet, dar e sigur că nașterea lui ca ființă politică a fost însoțită de rime.” Multe dezvăluiri din trecutul politic purtat în rime se regăsesc în acest areal politico-poetic. Cu dezinvoltură, același Cristian Pătrășconiu trece la ancheta: *Exuberant/melanolic*. Această provocare rimează cu dihotomia optimist/prăpăstios. Răspunsurile pendulează între cei doi poli. Romanul *Valentina* al Angelei Martin este uimitor, una dintre cele mai reușite producții ale speciei apărute în anii din urmă. Citim aceste rânduri în cronica literară: *Cartea întoarcerii*, de Alexandru Colțan. Voltaire spunea că nici o carte, în afara *Maximelor* lui La Rochefoucauld, n-a contribuit mai mult la formarea gustului națiunii. Sunt gândurile lui Valentin Constantin din: *Prin maxime, la duel*. Dintr-un lung expozeu, de Robert Lazu Kmita, întins pe două pagini, vom dibui: *Eroarea lui Umberto Eco*. Din al doilea episod al lui Radu Paul Gheo aflăm despre: *Sublima necumintenție* a lui Alexandru Macedonski. “Regăsim în *Universul poeziei* erudiția teoreticianului, verdictul criticului care merge la citatul exact, la citatul revelator, subtilitatea esteticianului, fervoarea intelectualului cu un ambitus cultural care îi permite să se miște lejer prin epoci și spații culturale diverse, implicarea profesorului în descifrarea și explicarea universului celei mai sensibile dintre arte: poezia.” Este ultimul paragraf din articolul lui Alexandru Ruja: *Viziuni estetice*, dedicat apariției volumului: G. Călinescu *Universurile poeziei*. Alexandru Maniu este și el sedus de Orlando Figes și cartea sa: *Vorbind în șoaptă și-i dedică recenziile: Viața între șoapta individuală și urlul colectiv*. Nu părăsim revista înainte de a remarca rubricile: *Tur de orizont și Cronica mărunții*.

Observăm faptul, întru totul salutar, că revista craioveană *Ramuri* acordă constant atenția cuvenită artei picturale din ținut. Ultimul număr are ca temă în carnet plastic: *Copilăria și o piedică în calea uitării*, în viziunea Laurei Tiparu. *Editorialul: Cronicar al originilor și fanteziilor eului*, de Gabriel Coșoveanu este dedicat lui Dan Cristea. Pagina se încheie cu un medalion: *In memoriam Dan Cristea*. Printre atâția “călători”, destui apatici sau sceptici, din breasla scriitoricească, Dan Cristea va intra neîndoios, la categoria *prezențe tonice*. La *studii literare*, Gabriela Gheorghisor este prezentă cu: *Ion Mureșan și drama creației*. Studiul, probabil un capitol dintr-o posibilă carte de critică, are trei subteme: Încadrări critice și definiri estetice; Izgonirea din poezie - un poem subversiv și Sfârtecarea lui Orfeu sau drama creației. Urmează, firesc, la final, Concluzii: “Astfel, *Izgonirea din poezie* reprezintă o dramă a creației în vremurile de restricte ale totalitarismului, dar și una atemporală, a poetului universal. O bibliografie impresionantă, cvasicompletă, însoțește acest remarcabil studiu. La *gambitul lecturii*, Gabriel Nedelea se lasă sedus de *Marile plăceri ale dialogului*, generate de volumele lui Cristian Pătrășconiu. Ion Munteanu, în două pagini, scrie despre: *Alexandru Macedonski, precursor al avangardelor din România*.

Revista *Viața Românească* ne propune, prin Ioan Bogdan Lefter un generic de rubrică: *Viața literaturii și trece la fapte cu: ... De-acum fără, dar mereu cu Nicolae Manolescu*. Ne vom obișnui cu *viața literaturii* fără Nicolae Manolescu, dar mereu cu el, cu influența lui operă, amplu-modelatoare... La *lumea teatrului*, Alexa Visarion regizează *Spectacolul din Gânduri*. Liviu Bordaș scrie primul episod din serialul: *Mircea Eliade și contemporanii săi*.

(Continuare în pag. 10)

FELIX SIMA ȘI SPECTACOLUL POEZIEI

(Urmare din pag. 1)

Orășelul acesta minunat, în care vechile clădiri aveau două niveluri, mă ridică la un „nivel” perfect pentru inima mea, ce tânjea după spirit urban. Râmnicul acesta era pentru mine un cântec vechi într-o inimă nouă... Gustam din plin viața de oraș. Sufletul meu „se distila în tonurile elegiace ale lui Felix Sima”, aflat și el la același capăt de lume ca și noi, „răzlețit” prin Râmnic, pe la Jgeaburi și Pătrunsa, la schitul Pahomie, la Mânăstirea Govora, la Gheorghiuța Măleanu, în Bărbătești Vâlci, la Hurezi...

Și așa s-a transfigurat în poezie relația dintre un Felix și Otilia lui. Acest nou Felix își mărturisește iubirea poetic, iar Otilia pare și ea înduioșată poetic de suferințele tânărului prins în vârtoarea orașului, dar „inocența” ei poate fi... „ucigătoare”. Mă prind cu voluptate în spectacolul poeziei... „Versurile și muzica, luminile, umbrele, liniștea, neliniștea, înălțările și căderile, flacăra, gheața, decorul, motorul, izvorul, cenușa, mânușa și ușa, Realul și Imaginarul” aparțin genialului poet al Vâlci. Am găsit la Felix Sima „paradigma” fețelmeleianusiene... „Visul sau poetic nemărturisit este apropierea de muzică, într-o stare de sinonimie cu incantația mistică, cu bolboroseala zeilor”, spune criticul Aureliu Goci. „Poetul are disponibilitatea să cânte pe mai multe voci simultan, adică să emită tonalități care aparțin unui madrigal. Abia după ce-și cristalizează partitura interioară vin cuvintele, textele și contextele, iradiind mirarea, invocarea, apelarea, cutremurarea, mântuirea”. Este ceea ce m-a atras la Felix Sima. Elegiile lui au tragismul candorii, disimularea „vânării de vânt”. „O stare poetică incantatorie, cu predispoziții oraculare, o poezie care excavă sub lespezile suprapuse ale interiorității”, ne învăluie meditativ cu credința că Dumnezeu este o „prezență” certă la judecata poetică. Poezia lui Felix Sima ne poartă spre joc, poveste, rostire shakespeariană... Criticul Ion Predescu: „Felix Sima adaugă lumii un sens nou, poezia sa petrecându-se în starea de rugăciune, mistuindu-se precum iubirea, vindecându-ne prin cuvânt”. Poetul ne apelează prin rugăciune și ne redă libertatea de a asculta cuvântul lui Dumnezeu. Felix Sima părește soclul aureolar, săvârșind actul spiritual de unire cu... celălalt, într-un univers rotund. Poet și cititor nu pot fi decât „față către față”, după cum spune Emmanuel Levinas...

FELIX ȘI TEATRUL – Vreme de încă douăzeci și cinci de ani am știut că poetul este „acolo”, cu rostul lui, mântuirea poetică a sufletelor noastre. Nu l-am întâlnit niciodată personal. Dar cum Dumnezeu nu lasă lucrurile neîmplinite, întâlnirea se produce în modul cel mai emoționant posibil. Eram directorul Liceului „Constantin Brâncoveanu” și în viața mea se petreceau niște întâlniri de gradul trei. L-am primit în vizita pe ministrul educației naționale, Andrei Marga. Primul-ministru Călin Popescu Tăriceanu a venit în vizită de două ori, însoțit de jumătate din Guvernul României. Am primit binecuvântarea episcopului vicar Irineu, care a pășit în curtea liceului cu cărja episcopală. M-a vizitat și blânda episcop Gherasim, însoțit de scriitorul Dinu Săraru. Poetul Grigore Vieru m-a numit „fratele” lui. Marele regizor de teatru Andrei Șerban a desfășurat un atelier teatral la liceu. A venit să mă viziteze Principele Radu al României, care a scris cuvinte elogioase despre liceul nostru pe site-ul Casei Regale... Cea mai emoționantă întâlnire a fost însă cu poetul Felix Sima, înalt, cu alură cristică, însoțit de actorul Cristian Alexandrescu, micuț, cu figură de scoborător din stirpe basarabă. Doi visători, experimentați în lupta cu „morile de vânt”, îl căutau pe... al treilea. Această vizită a umplut un gol imens din inima mea. Poezia și teatrul sunt pentru mine pasiuni

de-o viață. Au venit să-mi „propună” realizarea unui spectacol de teatru liric cu elevii de la „Brâncoveanu”. Zis și făcut. Spectacolul a câștigat Marele Premiu la un festival de teatru pentru elevi. Acesta este momentul astral al modului meu de „a locui” în poezie. Spectacolul... Și cum lucrarea lui Dumnezeu e desăvârșită, l-am întâlnit în mod neașteptat și pe Horia Sabin Drăgoi, copilul de demult care o acompania la pian pe actrița Leopoldina Bălănuță. Eram amândoi în Corpul de Control al Ministerului Educației Naționale. Vibrația poeziei lui Felix Sima, viziunea regizorală a lui Cristian Alexandrescu, acompaniamentul la pian al lui Horia Sabin Drăgoi și decorurile artistei Tina Popa (profesoara Ecaterina Șerban) se unesc în memoria mea afectivă într-un „spectacol” pe care l-am „jucat” vreme de douăzeci și cinci de ani, numai în inima mea...

Scena 1. „Păpușarul”, la judecata poetică. (Decor minimalist, o masă ca în „Cina cea de taină”, treisprezece scaune, scaunul din centru este gol, acolo e locul poetului, sau poate al meu, al tău, trei ferestre ca în fresca lui Leonardo da Vinci din biserica Santa Maria delle Grazie, un pian...)

Vocea 1: „Închideți și fereastra și încuiați și ușa”

Vocea 2: „e păpușarul, care și-a omorât păpușa”

Vocea 3: „încearcă să ne între în gânduri pe sub scară”

Vocea 4: „să-și plângă soarta tristă căința lui amară”

Vocea 5: „oricâte-ar vrea să spună, oricâte-ar vrea să facă”

Vocea 6: „ar face mult mai bine dacă-ar putea să tacă”

Vocea 7: „înaintând preasigur, ținând în mâini păpușa”

Vocea 8: „când va voi să între, să îl strivim cu ușa”

Vocea 9: „când i-a înfipt cuțitul, cel nevăzut de noi”

Vocea 10: „normal era desigur, să moară amân-doi”

Vocea 11: „dar fiindcă, vedem bine, nu s-a-ntâmpat așa”

Vocea 12: „înseamnă că-n spectacol, cu arta sa, mințea” (ecouri, repetiții, accente de pian, sunet de oboi)

Scena 2. „Regina nefericită”, viața ca un joc de șah, ca o tragedie shakespeariană (Covor ca o tablă de șah, piese vii, poezi în costumație victoriană, risipiți prin sală pian, oboi, violoncel, pe fundal „Turnul” din Olănești...)

Poetul 1: „nefericită e regina tablei de șah imaculat, când i se fură de pe trepte pion ușor, dar preferat...”

Poetul 2: „și nu anunță de acestea regelui ei cel taciturn, cu ochii albi cu ochii negri și pleacă de se culcă-n turn...”

Poetul 3: „și vine-un cal din depărtare, pe ocolite căi obscure, cu un nebun de neam mai tare, ce-l duce gândul să o fure...”

Poetul 4: „și fiindcă jocu-acesta tragic n-am urmărit până la sfârșit, n-avem de unde să cunoaștem, cine-a bătut, cine-a pierit...”

Scena 3. „Frumosul prinț”, a fi sau a nu fi... (Un tron regal gol, format din scaune suprapuse, contestatari, clovni... un pian, decor cu ziduri în ruine...)

Clevetitor 1: „frumosul prinț distins și demn, ferit de patimi și îndemn, pe tronul lustruit de lemn, nu a dat lumii... niciun semn”

Clevetitor 2: „are cămări cu portocale, le strânge suc în pocale, pentru serbări duminicale, însă acestea... nu-s reale”

Clevetitor 3: „la câteva trecute luni îl vizitează trei păuni, ai lui prieteni cei mai buni, dar și aceștia... sunt minciuni”

Clevetitor 4: „la curțile domniei sale vin și alți prinți din alba cale, toate-nălțimile egale, dar nici acestea... nu-s reale”

Clevetitor 5: „aduc dovadă că există o fată tânără și tristă și angajată cameristă, la acel prinț... ce nu există”

Scena 4. „Femeia boabelor de rouă”, profetie (tunete fulgere, ploaie, cupluri sub umbrele... acorduri din Wagner)

Oracol 1: „femeia născută din boabe de rouă, mai crește când ninge, mai crește când plouă”

Oracol 2: „când lung te privește cu mută sfială, ea poartă în ochii-i discreți umezeală”

Oracol 3: „când trece pe poduri, în valuri îi scapă privirea, apoi se-aruncă în apă”

Oracol 4: „rămâi fără ea, prietenu-mi spuse, femeia pe râuri, se duse, se duse...”

Oracol 5: „o vezi? ai pierdut-o, îmi spuse și râul, plouat este cerul, plouat este grâul”

Oracol 6: „încuie-ți în casă când ninge, când plouă, femeia născută din boabe de rouă”

Scena 5. „Drumul”, destin poetic... (solilocvii, timbru de menestrel, femei acoperite cu vălul magic al iluziei)

Gândul 1: „drumu-aceasta-n pantă duce la cascadă, nu-ți dăm sfătuire să ți-l mai alegi, mai găsește-ți altă lungă bucurie, înspre care tânăr vesel să alergi...”

Gândul 2: „drumu-acesta duce-n sânge și-n durere, drumu-acesta aspru duce-n bolovani, doar în sens opus e drumul cel cu miere, doar în sens opus e drumul cel cu bani...”

Gândul 3: „drumu-acesta duce într-un os de câine, căutat în noapte de un lup mișel, nu-ți dăm sfătuire ca nici azi, nici mâine, să-ți înfrunți puterea vieților cu el...”

Gândul 4: „drumu-acesta este drumul de răscruce, drumul pentru gura măștilor de rând, ce se-așază ziua pe o iarbă dulce, te respectă-n față, dar la spate-ți răd...”

Gândul 5: „drumu-acesta duce-n ceață și ninsoare, împotriva florii care te-a născut, nu vorbesc aiurea și nu caut soare, însă drumu-acesta este fără scut...”

Gândul 6: „dar pornit pe drumul acesta de virtute, fie-ți umbra lungă, faptele cu glas, zeei toți să cadă și să te sărute, ... numai astfel du-te, du-te, eu te las...”

Scena 6. „Poezie volatilă”, Incantație mistică (scena contopirii dintre Făt-Frumos și Iisus, epifanii ale poetului, muzică de oboi, decor biblic)

Epifanie 1. „Viața sabie și viața – / Buzunar întors pe dos, / Cad în praf uscat toți caii, / Ce l-au dus pe Făt-Frumos”

Epifanie 2. „Amuitats-aruncog Linda, / Sau ogresiespre viață, / Trebuia să ard icoana / Cu schimbările la față”

Epifanie 3. „Viața noastră se tot duce, / Nu stim unde, nu stim cum... / Pe-un tărâm de Viață – Moarte, / Unde suntem și acum”

Epifanie 4. „Mă va lua în inefabil, / În zborul ei trecând prin vis, / Mireasa Cerului-probabil, / Mireasa Ochilui închis”

Epifanie 5. „Se oprește-n fața casei, / Sub gorunul temerar, / Trup de miel împins de haita / Dintr-un codru secular”

Epifanie 6. „Să-l acopăr cu o cergă / Ori să-l iau în brate, sus? / Vino, miel de blândă fire... / Iar el plânge și-i supus...”

Epifanie 7. „Astfel, a rămas în mine, / Vătămatul, tristul miel... / Într-o blândă contopire / M-am mutat și eu în el”

Epifanie 8. „Și nu poți să știi, de-a fire, / Când te paște vreun țel, / Cine-i primul la piele, / El din mine? Eu din el?”

MONOLOGUL LUI FELIX- Și așa au trecut douăzeci și cinci de poeme, douăzeci și cinci de scene, douăzeci și cinci de ani (al treilea „pătrar”) din spectacolul vieții. Și poetul a sosit iar în viața mea ca să pregătească următorii douăzeci și cinci de ani din câți o mai îngădui Dumnezeu. Ascultând parcă o rugă nerostită, poetul Felix Sima și scriitorul Constantin Zărnescu au devenit mentorii mei într-ale scrisului.

Făceau parte, vezi bine, din destinul meu. Nicio dată nu e prea târziu pentru a-ți împlini un vis..., nu se stinge dorul pentru om / oricât s-ar ascunde de departe / locuim între pereți cu cărți / locuim și între coperti de carte... „când plecăm pe pâslă către bătrânețe / ne trezim spre seară ca din dulce vis / și simțim cum cercul anilor se-nchide / însă cartea vieții încă nu s-a-nchis...” (Continuare în pag. 9)

A DOUA VIAȚĂ A PERSONAJULUI

Al Florin ȚENE

S ticla de lampă se afumase și abia mai lumina masa pe care scria Vlad. A sridicat privirea, rămânând surprins că ceasul de perete al gazdei arăta că trecuse de miezul nopții. „Nu știi ce să fac...să-l omor pe Sandu s-au să găsec un sfârșit mai optimist? N-am omorât niciodată chiar o muscă. Dar un personaj din nuvele mele! Îmi pare rău. I-am dat viață, încă o mai iubește pe Ana și eu să-i retez, dintr-o dată, viața? Când am terminat de scris romanul despre Gib Mihăescu, când trebuia să relatez decesul lui, chiar am plâns! Țsta i-a fost destinul. Și...totuși am plâns.” A stat, așa, pe gânduri, privind la flacăra lămpii ce pâlpâia, arzând fitilul. „Așa ardem și noi, inclusiv personajele mele.” Stătea cu coatele pe masă, în fața mașini de scris marca Kappet, meditănd. Se simțea obosit după orele cu elevii din comuna ne electrificată, și totuși anunțată că fusese racordată la sistemul energetic centralizat încă de anul trecut. Peste toate acestea mai dactilografiase o sută de afișe împotriva lui Ceaușescu pe care o parte le-a pus în cutiile poștale din orașul din Nordul țării și o parte le-a răspândit în comunele din apropiere. Pentru a nu-l bănuși de infidelitate față de regim a publicat un poem în care lăuda partidul în ziarul județean. Ne ajungând la un final acceptat pentru sufletul său, a părăsit masa de lucru, și-a luat pijamalele, adormind buștean cu capul pe perna umplută cu paie. Spre dimineață l-au trezit țipăturile băieților care se întorceau de la ibovnice, dar nu înainte de cântatul cocoșilor din ogrăzile sătenilor. S-a spălat în lighean, turnându-și apă dintr-un canceu, s-a îmbrăcat așa cum trebuia să mergă la școală unde preda limba română. Apoi s-a așezat la masa de lucru încercând să continue povestirea începută seara trecută. După câteva cuvinte pe care le-a țcănit la mașina de scris, gazda a intrat în cameră fără să ciocăne la ușe.

-Domnule învățător, feciorul meu nu vine, azi, la șicoală, mergem la pădure la meteri cu calul.Vedeți să...nu-l puneți absent!

-Bine tovarășe Iacob! Azi avem teză!

-Nu e mai importantă decât banii care-i câștigă! Îi puneți dumneavoastră o notă, așa, din office!

-Nu se poate! Nu e cinstit!

-Ce e cinstit pe lumea asta tovarășe învățător? De aia îi cinstim pe tractoriști, că ei ne ajută să furăm noaptea din lanul CAP-ului.Dumneavoastră...învățătorii...

-V-am mai spus, eu nu sunt învățător! Sunt profesor de limba și literatura română.

-Tot dracu e...domnule învățător! Hai...că vă las! Să aveți grijă de ce-am stabilit! leșind pe ușe, ne auzind ultimile cuvinte ale lui Vlad.

-N-am stabilit nimic!

Apropiindu-se ora de plecare la școală, care nu era departe, și-a luat geanta cu cărțile și caietul cu planul de lecții, ieșind pe poarta ogrăzii, care bălăgănușu-se de câteva ori, s-a trântit în urma lui, trasă de un arc puternic, scoțând un zgomot ca o împușcătură. Pe drumul ne asfaltat spre școală, a lovit cu piciorul un bolovan, clipă în care și-a adus aminte de un personaj din orașul natal, Mișu pe nume, care întregat de localnici despre pronosticul echipei locale, răspundea invariabil:”Nu te tie, nu te tie, mingea e rotundă!” A zămbit în sine, intrând pe poarta școlii, răspunzând vesel la salutul elevilor. Era sâmbătă și avea ore până la prânz. Abia aștepta să le termine și să meargă la mașina lui de scris.În gând frământa subiectul povestirii și îi părea rău să omoare personajul său, cu toate că adevărul a fost crud pentru el.Era anul 1949, după abdicarea Regelui, când Nicolae, student la politehnică, a confecționat o bombă artizanală, pe care a activat-o la postul de comandă a soldaților ruși, aflat lângă Palatul Regal.După explozie au fost răniți câți-va soldați.După câteva zile Nicolae a fost prins, și după o judecare sumară, a

fost condamnat la moarte. Cererea făcută de părinți pentru comutarea pedepsei capitale în închisoare pe viață, nu a fost aprobată de președintele Marii Adunări Naționale, care era, autorul romanului „Mitrea Cocor.” Nicolae a fost executat în Fortul 3 Otopeni.

Ajuns la gazdă, a intrat în cămăruța sa din spatele casei acoperită cu paie, Vlad s-a așezat la masa de lucru, după ce a pus la fierț două ouă într-un ibric cu apă pe o lampă cu petrol. Pentru fiteu, cum spuneau localnici la plită, nu avea lemne.Asta era masa lui de prânz, la care se adăuga două felii de pâine neagră luată pe cartelă de la bold, magazinul sătesc de lângă școală.

„Nu, nu-l omor pe Nicolae, chiar dacă realitatea este alta.” Și-a zis în gând, apucându-se să bată la mașina de scris. Pentru a nu-l denigra pe Sadoveanu, fiindcă are o operă deosebită, cu toate că nu trebuie să confundăm opera pe persoana autorului. Aceasta nu-l absolvă de vinovăție, Vlad modifică realitatea cum îi dictează, conștiința, sufletul și talentul. Autorul „Neamul Șoimăreștilor” aprobă cererea părinților lui Nicolae și studentul de la politehnică este închis pe 25 de ani la Jilava, apoi, la Aiud.Și după 18 ani este eliberat. În timpul executării pedepsei scrie poezii, pe care le trimite „afară” cu ajutorul unui gardian cu aprovizionarea. Poezii pe care le semnează cu pseudonimul Mihai Roșianu, care apar în diferite reviste literare.

„Trebuie să scriu că cenzura le mai modifică și acolo unde laudă natura, îi modifică ...laudă Partidul condus de Dej.” Și...Vlad bate la mașină cu înverșunare, rând după rând, dând viață nouă personajului său.După un timp, își dă seama că nu a mâncat de prânz.l-a ouăle din ibric și cu o felie de pâine neagră tare ca o piatră, de puteai sparge capul unui om, se apucă să mănânce pe marginea mesei unde lucra.Pisica gazdei simțind mirosul de ouă a început să miorlăie la ușe.” E flămândă săraca. Precum întreg neamul românesc. Dăm totul la ruși.Zică-se despăgubiri de război.Dar tezaurul nostru ...ce nu ni-l dă ...” Și-a zis înfulecând ultima bucată de pâine cu jumătatea de ou luată pe vârful cuțitului. Se ridică de pe scaun și deschide ușa. Pisica intră miorlăind cu coada ridicată. Îi aruncă o coajă de pâine la piciorul mesei. Animalul o miroase și nu își rupe dinți în ea. „Nici pisica nu o mănâncă. Comuniștii de la putere își bat joc de noi!”

După moartea lui Dej care „băgase moartea în burgheji”, se mai eliberase situația, din 1958, când s-a retras armata de ocupație, zisă Roșie, Nicolae a fost eliberat din închisoare, și după publicarea antologiei lui Manolescu, a fost reabilitat, publicând la editura „Cartea Românească”, primul său volum de poezii. Scriind aceste rânduri, Vlad se bucura în sufletul său, că Nicolae, personajul său, trăiește și că, îl reabilita, publicându-i poezii prin presa vremii. „Tare mult îmi place poezia asta, pe care am găsit-o în manuscris la părinții lui Nicolae domiciliați în capitala Olteniei: „A doua moarte a lui Zeus”: „Zeus în speranța nemuriri/ Cât a existat la Pontul Euxin/ Și-a modelat din lut și piatră/ Statuia lui la care să se-nchine/ Oamenii din fiecare vatră./ Apoi de teama îndumnezeirii a urcat/ În al șaptelea cer de unde nu se vine./ Diana, iubita lui, plecată la vânătoare/ Afând că Zeus e sus în neuitare// S-a întors să proslăvească statuia/ Ce strălucea măreață-n soare./ Chemând mulțimile să se închine-/ Strigând: aleluia, aleluia!// ...Și a mai trecut un mileniu de prosternare./ Diana se ruga la statuie mereu/ Cum făceau fiecare./ Trecuse vremea pentru zeu...// Dorind să arate lumii/ Cât de mult îl cunoaște pe Zeus/ Și s-o întoarcă la rugăciune/ Îngenunchind în negura humii,// La ceasul răsăritului de stea/ A început să spargă cu săgeata statuia-/ Așteptând o minune-/ Plebea să cunoască ce știa și ea:// Piatră, lut ars și...alleluia!/ Dezamîgiți oamenii au părăsit pe Diana,/ Au plecat gânditori în Hamangia/ Uitând că o himeră altădată au iubit.// A început iarăși urgia/ În Piață./ Era epoca morții unui mit!/ Dumnezeu în mintea lor prindea viață!” ... „Poezia am transcris-o după un manuscris îngălbenit, practic este o ficțiune a mea. Nicolae a murit, dar nu accept această evidență. El trăiește prin povestirea mea”. Și-a zis autorul acestor rânduri, dactilografiind cu îndârjire această povestire, care „nu o să fie publicată niciodată din cauza cenzurii comuniste.”

FELIX SIMA ȘI SPECTACOLUL POEZIEI

(Urmare din pag. 8)

În finalul ...spectacolului meu mi-ar plăcea să rostesc, în numele poetului, „membru de onoare al Lojei Soarelui și Lunii”, un monolog, ca rezumat al vieții, selectat din „Poeme”, pus în acord cu planul armonic al lui Dumnezeu...Se recită cu glas „dăruit candorilor”, cu „seva hrisoavelor vechi”...Acompaniament la pian, Horia Sabin Drăgoi...

„Și ploile verii / Treceau peste noi / Eram cu o turmă / De capre și oi / Intram în biserici / Stăteam la icoane / Cu nume simbolic / Marii și loane / În munți răsuna / Un clopot de brumă / Strângeam în tăcere / Merindea din urmă / Și-n coșuri de paie / Cu oalele goale / Porneam de la vârfuri / Pe igheaburi la vale /

Nimic nu era / Cu stare pe loc.../ Se stinge un foc.../ Aprindem alt foc... “

„Aș vrea de-acum să se deschidă / Tot ce-am închis de ani și ani / Pe sub aluni contemporani / Vânănd tot ce vânam din veci / (În Evul Mediu XX) / Mâncând anafură din beci / Cu o aghiasmă din cămară / Cu pana-nfiptă-n călimară / Scriind pe piei de iepuri dulci / Când vrei alături să te culci / Lângă un foc pe vatra chioară / Care și astăzi mă-nfioară”...

„A înghețat năvodu-n apă / Nici turmele nu se adapă / Doar vaca rumegă în șură / Cățeei dorm într-o trăsură / La han mai e hangiu beat / Pe-o scândură să doarmă lat / Acestea eu le-nchipuiesc / Și totodată le trăiesc / Iubiți copii, în poezii / Ființele acestea-vii / Voi le-ntâlniți doar la muzeu / Mă creadă Bunul Dumnezeu / Că eu nici nu le-am ponegriț / Eu le-am

iubit și le-am cinstit“

„La un cuptor de var am fost / Acolo oamenii țin post / Cu laptele de var din oală / Ei văruiesc dau o spoială / Pereților îmbătrâniți / Crăpați betegi și hârbuiți / Să fie totul nou de Paște.../ Pentru cel care nu cunoaște.../ Iar cine știe- să mai vie / Că eu mai spun o poezie... “

„Mergeam pe Oltu-apropiat / Cu luntrea grea de pești - bărbat - / Bărbat eram, culegeam pești / Din viața-n care sunt și ești /... Păzeam și casa și moșia / Păzeam porumbul și vecia / Trifoiul îl tăiam cu coasa / Acasă era plină masa / Fiți sănătoși! Eu v-am iubit! / Poemele nu au... **Sfârșit**“

Fotografie PETRU CICHIRDAN — Cabinetul BRANCUSI

LIBERTATEA CUVÂNTULUI

Christian W. SCHENK

Poetul Ovidiu Cristian Dinică caută neîncetat „cuvântul ce exprimă adevărul”, un fel de motto după renumitul vers eminescian Criticilor mei. Aceasta este tema „recurentă”, în mod aproape obsesiv folosită și bine încheșată a poezilor șaizeciști ca Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Mircea Ivănescu sau Ana Blandiana.

Dragostea pentru cuvinte nu este una superficială, cum se practică foarte des în poezia modernă ci de multe ori în sensul arghezian al secretului „cuvintelor potrivite”, extrem de vii în mesajul persuasiv, interior al poemelor, marcate de ritmul vîguros al gândirii sale poetice, cu multe imagini și versuri remarcabile, cu simboluri și culori strălucitoare a substanței lor afective.

Poetul construiește catedrale de cuvinte simțind în limbajul poetic un spațiu securizant și mai ales securizat! Poetic și plin de har, strălucitor și înțelept, Cristian Ovidiu Dinică filosofează despre viață și dragoste, despre bucuriile dar și despre vicilele speciei umane, despre culmile și coborâșurile existenței noastre uneori frumoase, alte ori chiar minunate. Poetul talentat gestionează actul de echilibru, uneori dificil, dintre poezia magică și afirmația prozaică, între limbajul liric și cuvintele clare, inconfundabile, între idealism și realism, și astfel aduce la suprafață acești doi poli care nu trebuie neapărat să se contrazică, ci dimpotrivă care se pot completa într-un echilibru

sănătos – cu condiția folosirii bunului simț liric!

Cuvintele, frânturile evlavioase ale cuvintelor, aurorele cuvintelor, calea cuvintelor seducătoare, culorile cuvintelor, magia sunetelor dau un plus poemelor cuprinse în acest volum.

La poetul Cristian Ovidiu Dinică se întâlnesc și alte muze în „atelierul” său poetic: muza elegiacă, muza traumei existențiale (ca în viziunea lui Heidegger), muza poeziei de dragoste sau cea a regretului... Poetul cultivă într-un mod cât se poate de virtuos oximoronul, starea de tensiune indusă imaginarului. În această poezie cu accente muzicale pot fi recunoscute frânturi de simbolism, expresionism târziu, postmodernism și suprarrealism, dar și accente problematice ale vieții cotidiene, oscilând stilistic între modernismul poeziei de notației și cea a clasicismului (de la Eminescu până la Lucian Blaga). Multitudinea conceptelor filosofice și estetice, repetiția discursului poetic fac dificilă încadrarea lui într-un curent anume, într-o anumită mișcare literară sau estetică, fapt ce conferă autorului originalitatea la care este evidentă.

Poezii care au urmat calea clasicismului modern nu au abandonat tema cuvântului, dar nici nu au pus-o în centrul mitologiei lor lirice. Între poezia lui Cristian Ovidiu Dinică, pe de o parte, și cea a poeziei românești de după secolele al XVI-XX, există – ca drum propriu spre originalitatea indiscutabilă pe care o are – o detașare tematică substanțială precum se cuvine

poetului modern, dar nu modernist. Poetul nu se încadrează postmodernismului, aceluși postmodernism care provoacă la mulți poeți contemporani criza declinului liric printr-un ex-centrism forțat.

Versurile de față rup echilibrul unui limbaj tensionat al dând frâu liber liricului; poezia capătă un caracter eruptiv, schimbă structurile limbajului, lasă impulsului - de multe ori liric-fantomatic - o libertate aproape nelimitată în câmpul reflexiv și valoric.

Prăbușirea în toamnă a splendorilor naturii pare a fi o lungă simfonie a melancoliei din care s-au născut acordurile romantismului dar și dramele celui mai rece, cel mai obiectiv realism care a generat atât scepticism cât și filozofie lirică, găsite în literatura marilor clasici și contemporani a secolelor trecute ca Valéry, Rilke, Blaga sau Arghezi. Scepticismul, deseori fulminant față de viață, despre istorie, zdrobit de timp și răsturnat de erezii, conflicte, ambiții umane, se extinde și în poezia poezilor de astăzi. Păstrarea armoniei, a echilibrului dintre trup și suflet, dintre individ și societate este o condiție sine qua non a condiției artistului în general, care ar trebui fi perpetuată de poezia contemporană.

Deci, ce putem face pentru a menține acea armonie dintre suflet și corp – pentru a o „păstra”?

Pe bună dreptate, înțeleptul Solomon, regele vechiului Israel, le-a dat copiilor săi următorul sfat: „Pazeste-ti inima mai mult decât orice, caci din ea ies izvoarele vieții.” (Proverbe 4:23). Astfel poetul nostru se încadrează perfect, urmând liricul marilor înaintași, în forma modernă a poeziei de concepție!

Fie ca inima să fie dorința sufletelor noastre!

DIN REVISTE LUATE...ȘI-N REVISTĂ DATE... (Urmare din pag.7)

Miron Constantinescu. Din rațiuni de spațiu, autorul a renunțat la unele detalii și la cea mai mare parte a notelor de subsol. Un remember emoționant: *Corneliu Coposu despre școlile și oamenii Blajului* e consemnat de Ion Buzași. I se alătură Tudorel Urian cu: *Străjerii lui Iuliu Maniu*. Liviu Ioan Stoiciu închide cu *Revista revistelor* acest număr. *România literară*, nr.22, 24 mai, are, în loc de editorial, articolul lui Gheorghe Glodeanu: *Întâlniri livrești cu Nicolae Manolescu*. Pentru autor, Nicolae Manolescu a însemnat un imens tezaur spiritual concentrat într-o bibliotecă. A fost mai mult un personaj livresc, ce trăia prin cărțile sale. *La contrafort*, Mircea Mihăeș meditează pe paginile volumului: *Istoria civilizației*, de Eugen Lovinescu, în articolul: *retro-sincronismul*. Rostul incursiunilor temporale din Istoria sa este de a evidenția existența unei tradiții suficiente de solide pentru a merita ca, pe baza ei, să se construiască un edificiu modern. Marea noastră provocare, în clipa de față e, așadar, *post-sincronizarea*. Aventura europeană a unei familii princiare din secolul al XVIII-lea este surprinsă de Răzvan Voncu în cronică literară: *De la Stănilești pe Prut la luminile Occidentului*, la cartea *Cantemireștii*, autor Ștefan Lemny. Un interviu exclusiv pentru *România literară* cu una dintre cele mai spectaculoase scriitoare ale momentului, Laura Imai Messina, realizat de Cristian Pătrășconiu. Unul din marii poeți interbelici este adus în actualitate de George Neagoe în eseu: *Ion Pillat. Tradiție și solidaritate*. În *Sir Isaiah Berlin și evul sovietic*, Ioan Stanomir se orientează pe coordonate: 1. izolare și conformism și 2. demnitățile intelectuale, în cronică la cartea: *Mintea sovietică*, autor Isaiah Berlin. Textele memorabile ale lui Berlin se deschid spre un alt timp, inaccesibil acum: din adâncul abjecției criminale glasul unei alte Rusii ajunge până la cei de azi, ca un semn timid al speranței.

UN PROIECT PENTRU VIITORUL CULTURAL AL RÂMNICULUI...

(Urmare din pag. 5)

Un oraș al „investițiilor strategice”, precum cartea, fresca și ... apa grea. Peste toate, fizicianul Constantinescu, un performer al științelor exacte, ne oferă nouă, exponenților disciplinelor socio-umane, o „lecție”, o „mostră” de limbaj științific: fără narativitate, fără descriptivism, fără retorică gratuită. Un model de cercetare la nivel academic, dar aplicată unui eșantion concret de realitate. **Știință în acțiune!** Prin „povestea” sa. Dorel-Mihai Constantinescu ne îndeamnă să regândim, să redefinim paradigma cercetării socio-umane în Vâlcea.

În cel de al cincilea – și ultimul – „episod” al serialului meu, mă voi apleca asupra textelor rezervate Râmnicului actual și viitor și voi formula câteva concluzii asupra întregului demers publicistic, dătător de seamă pentru rezultatele primului an de derulare a proiectului.

TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR

EVENIMENTE RECENTE...DE ANI DE ZILE!

Leontina RUS

Am urmărit la televizor zilele trecute o emisiune în care Crin Antonescu a vorbit urât de Traian Băsescu. Soțul meu tuna și fulgera împotriva primului, ministru al sporturilor în anii nouăzeci! A vorbit urât un președinte de partid împotriva președintelui țării, fost! El, fără nici o realizare, împotriva unui geniu al politicii românești după 1990! Păi cine a fost Traian Băsescu de-a lungul a 40 de ani, și cine a fost, el, politicianul care a ocupat scaunul prezidențial prin forță, după ce a fost numit președinte de Senat!...A nu se uita, că, atunci, în acei ani, 2012, cei doi tineri protagoniști ai politicii românești și-au permis o lovitură de stat, care nu a folosit la nimeni! În fond, s-a demonstrat că președintele de partid, mai tinerel, a fost un nimeni. Iar Traian Băsescu, în ciuda criticilor și mizeriilor de la Antene pe întreaga perioadă a mandatului său (oare de cel?!), s-a demonstrat că a

fost o personalitate cu mult deasupra, peste, tânărului coleg de politică. Fără nevasta sa, ca și alții, este o personalitate zero!... Problema Europei cea de toți visată, acum și a UE, este că a pierdut competiția în industria alimentară, în industria ușoară, și ne obligă și pe noi, ași în domeniu, să fim victimele acestui timp în care analfabeții și hoții fac legea! Iar noi, cei care mai avem în păduri duzi alături de fagi, și tei de sute de ani! încă avem speranțe în lumea viitoare...Așa ne-a învățat regimul postbelic! Păcat că am pierdut, după 1989, și satul românesc, și legumele, și roșiile noastre, și stofele, și lemnul de mobilă, și încălțăminte pe care o vindeam și la vest germani...și câte și mai câte! Și toate acestea ar mai fi cum ar mai fi, dar am pierdut și frumusețea naturală a femeii române, acum domină fetele cu buze întoarse, și cu sâni și fundul umflate cu silicoane!...Uff, ce urât! Până și Făt Frumos, mai nou este tatuat peste tot semănând cu Joe Indianul, are barbă și este ras în cap!...mai nou are și ceafa nu prea în regulă...

RECUPERĂRI...

Branză bună dulce
grasă/ Din burduf
de câine scoasă!

KIS Peter
27. 05. 2024

MĂNĂSTIREA BISTRIȚA: TEZAURUL CULTIC

(IV)

Arhim. Veniamin MICLE

RIPIDE. Obiect liturgic, ripida are forma de paletă, confecționată din metal sau lemn; ea se folosește la serviciile liturgice sau în procesiunile religioase.

1. Ripide de argint aurit. Două exemplare, Ripidele, având dimensiunile: 62/48 cm., au fost ridicate la 21 octombrie 1916; și se păstrează la Muzeul de Artă (Inv. nr. M 1576). Ele au fost donate în anul 1685 de Constantin Brâncoveanu; una are gravată în partea inferioară inscripția: „Doamne Iisus Hristoase, primește de la robul Tău Constandin Brâncoveanu vel spăt(ar) darul acesta, care l-a închinat ca(s) ei Sfinției Tale Măn(ă)stirii Bistriți(i), vâ leat 7193”, iar pe cealaltă, alta: „De Dumn(e)zeu Născătoare, primește de la robul Costandin Brâ(n)coveanu vel spăt(ar) darul acesta, care l-a închinat Sfinției Tale Mănăstirei Bistriții, vâ leat 7193”.

POLICANDRE. Policandru este candelabru cu mai multe brațe, servit ca suport pentru lumânări sau becuri. Obiect liturgic, el este sus-pendat sub cupola sau bolta bisericilor.

1. Policandru. Donat în anul 1687 de Constantin Brâncoveanu, Policandru a fost executat de meșterul argintar Thomas Klosch din Brașov (Vasile Drăguț, op. cit., p. 79).

2. Policandru din bronz aurit. Confecționat la Viena, Policandru, care se păstrează în biserica mare a Mănăstirii, a fost donat în anul 1711 de voievodul Constantin Brâncoveanu; are 24 brațe pentru lumânări. Inițial avea 8 ouă de struț, astăzi dispărute.

3. Policandru. Realizat în anul 1765 pentru Mănăstire, Policandru a fost executat de Gheorghe Zlătarul (Vasile Drăguț, op. cit., p. 79).

4. Policandru de argint. Datând din anul 1795, Policandru avea 12 candelice mici (Arh. Mrii Bistrița, Inventarul din 22 octombrie 1915, nr. 174. Ridicat la 21 octombrie 1916).

5. Policandru de bronz. Policandru are 8 brațe și un vultur cu două capete. Se păstrează în biserica Bolniței.

PAFTALE. Încheietoare la haine sau la cingători, paftalele sunt lucrate din metal prețios și împodobite cu pietre scumpe, fiind adevărate bijuterii ale tezaurului cultic.

1. Paftale de argint. Din Pomelnicul Mănăstirii, se constată că, Paftalele au fost donate de Gheorghe și Zmaranda cu întreaga familie. (Aurelian Sacerdoțeanu, art. cit., p. 492.)

2. Paftale de matostat. Confecționate din matostat, adică jasp, varietate de silice dură și aspră,

viu colorată, întrebuițată ca piatră semi-prețioasă, Paftalele au fost donate de monahul Serafim (Idem, p. 499).

3. Paftale de argint. Menționate în Pomelnicul Mănăstirii, unde citim: „Chiril monah, care a dat la această sfântă Mănăstire o pereche de paftale de argint, dramuri 54, cu colanul lor, pentru a sa veșnică pomenire” (Idem, p. 500).

4. Paftale de argint. Două perechi, una poleită, datând de la începutul secolului al XIX-lea, Paftalele au fost donate de egumenul Iosif arhimandritul (Idem, p. 501).

DIFERITE OBIECTE. În tezaurul cultic al Mănăstirii Bistrița, se păstrează numeroase obiecte, având diferite întrebuițări liturgice; unele sunt conservate întregi, iar altele numai fragmente, atestând existența lor.

1. Suportul unui obiect de cult. Aparținând anilor domniei lui Neagoe Basarab, 1512–1521, obiectul, având înălțimea: 7,5 cm, și diametrul: 13 cm. a intrat în Colecția Muzeului Național de Antichități și se păstrează acum la Muzeul Patriarhiei. Are, în relief, următoarea inscripție slavonă: „Io Neagoe voivod și Doamna sa Despina și copiii lor”.

2. Ibric de argint. Datând din anul 1621–1622, Ibricul, de înălțimea 16 cm, și diametrul 9 cm; se păstrează la Muzeul de Artă (Inv. nr. M 75). În partea de mijloc și cea inferioară, are gravată inscripția slavonă: „Acest vas s-a făcut din argint de către ctitorii sfintei Mănăstiri Bistrița; veșnica lor pomenire. Și l-a înnoit arhiepiscopul Teofan, în anul 7130”.

3. Cristelniță de argint. Prelucrată de același arhieru, Teofan, Cristelnița are înălțimea: 15,5 cm, diametrul: 23 cm; se păstrează la Muzeul de Artă (Inv. nr. M 1512). Ea datează din anul 1622–1623. O inscripție slavonă, cu litere în relief, precizează că: „S-a făcut această cristelniță, dintr-o tîpsie ruptă; și a fost tîpsia făcută de Ion Neagoe Basarab. Și a mai dat o cupă și două pahare mici, și a fost peste tot 6 litre de argint. Veșnica lui pomenire. În anul 7131. Și a reînnoit-o Teofan, fost mitropolit al Sucevei”. Pe marginea interioară, sus, este reprezentată Stema Țării Românești. (cf. Gr. Tocilescu, Raporturi asupra unor mănăstiri din țară, în „Anuarul Academiei Române” S II, 1885–1886, p. 194).

4. Medalion de argint. Donat de marele agă Diicu Buicescu, înrudit prin mamă cu voievodul Matei Basarab, Medalionul are diametrul: 11 cm. și a fost ridicat la 21 octombrie 1916; se păstrează la Muzeul de Artă din București, fără număr de inventar. El datează din anul 1642–1643, potrivit inscripției slavone, care adevărește că: „Acest pocrov l-a făcut

jupan Diicu mare agă, în zilele lui Io Matei Basarab voievod, în anul 7151”.

5. Cupă de argint aurit. Provenind din anul 1686–1687, Cupa are înălțimea: 4,5 cm, și diametrul: 6 cm. A fost ridicat la 21 octombrie 1916 și se păstrează la Muzeul de Artă (Inv. nr. M 37). Este donația egumenului Paisie, cum indică inscripția: „Paisie eg(umenu)l B(istri)ț(ei), 7195, K. B”.

6. Cupă de argint. Datând din aceeași epocă, 1695–1696, Cupa are înălțimea: 8 cm, iar diametrul: 4,5 cm.; a fost ridicată la 21 octombrie 1916; se păstrează la Muzeul de Artă (Inv. nr. M 35). Are gravat numele donatorului și anul confecționării: „Eftimie ieromonah, 7204”.

7. Ornamet din bronz. Probabil a făcut parte dintr-un sfeșnic care a dispărut. Obiectul, de dimensiunile: 28/19 cm; se păstrează la Muzeul de Artă (Inv. nr. 737) În chenar, are următoarea inscripție în limba greacă: „Ion Constantin Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată Țara Ungrovlahiei, 1710”. În câmp, este reprezentată Stema Țării Românești.

8. Brățări. Donate pentru moaștele Sfântului Grigorie Decapolitul, brățările au următoarea inscripție: „Primește Sfinte Grigorie aceste brățări la prea sfințele tale mâini, de la smeritul Inochentie, episcopul Râmnicului, 1733”.

9. Cutie de argint. Destinată păstrării Sfintei împărășanii, Cutia a fost probabil donată în secolul al XVIII-lea de schimonahul Mihail. (Aurelian Sacerdoțeanu, art. cit., p. 488).

10. Inel de aur. Probabil, tot din secolul al XVIII-lea, „Inelul de aur cu zafir” a fost donat pentru Sfântul Grigorie de „Ioan cu familia”. (Idem, p. 492).

11. Cupă de argint. Donată de schimonahul Ioanichie, sihastru din Peștera Sfântului Grigorie Decapolitul, Cupa, ridicată la 16 octombrie 1916, aparține secolului al XVIII-lea.

12. Inel de aur. Acest inel, „cu nouă pietre de diamant”, a fost donat în cinstea Sfântului Grigorie, la 29 iulie 1829, de șetrarul Dincă Bârsescu din Râmnicu Vâlcea (Idem, p. 498).

13. Cunună de aur. Probabil, tot din secolul al XIX-lea, Cununa, cu „11 diamanturi” a fost oferită, pentru moaștele Sfântului Grigorie, de unul Pantazi (Idem, p. 492).

14. Nasturi auriți. Donații ocazionale, din partea credincioșilor, în cinstea Sfântului Grigorie, tezaurul numără 40 bucăți de nasturi auriți. (Arh. Mrii Bistrița, Inventarul din 22 octombrie 1915, nr. 73. Ridicați la 21 octombrie 1916).

15. Mâini de argint. Două bucăți, mâinile provin din donațiile unor bolnavi, tămăduiți la moaștele Sfântului Grigorie. (Idem).

16. Medalion. Confecționat în străinătate, nu se cunoaște proveniența (Idem).

(Va urma)

NICOLAE IORGA ȘI CONTEMPORANII... (Urmare din pag. 4)

În încheierea Programului se preciza: „După terminarea serviciului divin, Sicriul Regal, purtat de Ofițerii Generali și Adjutanții Regali, va fi așezat pe un afet de tun tras de șase cai, conduși de căpitani de artilerie. În acel moment se vor trage 101 lovituri de tunuri, clopotele bisericilor din Capitală vor suna pe tot timpul parcursului”. Nicolae Iorga va fi de față și la sicriul reginei Maria, soția regelui Ferdinand I al României, decedată la 18 iulie 1938, în vârstă de 62 de ani și înmormântată alături de soțul ei, la Mănăstirea Curtea de Argeș.

Medaliile comemorative din Colecția „Daniel-Cosmin Obreja” prezintă istoria unor evenimente, a unor personalități, precum regii României: Carol I, Ferdinand I, Carol al II-lea, reginele: Elisabeta și Maria, a lui Nicolae Iorga și a altor oameni de cultură. Între acestea, menționăm: Medalia „În amintirea ridicării statuilor Cuza și Kogălniceanu la Iași”, realizată în anul 1911, bronz aurit. Nicolae Iorga a fost unul dintre cei mai vocali militanți pentru ridicarea celor două statui și a participat la inaugurarea acestora; Medalia aniversară „Barbu Delavrancea”, realizată de sculptorul Gheorghe Stănescu, 1919, bronz; Medalia aniversară „Omăgiu doctorului C. I.

Istrati, comisarul general al expoziției generale din 1906”, realizată de Carniol și Th. Radivon, bronz; Medalia „Inaugurarea Mausoleului de la Mărășești”, gravor E.W. BECKER 1938, bronz; Medalia aniversară „Încoronarea de la Alba Iulia 15.X.1922”, realizată de C. Kristescu, bronz; Medalia comemorativă „Ferdinand Întregitorul”, realizată de sculptorii Constantin Baraschi și Anastase Demian, 1929, bronz; Medalia aniversară „50 de ani de muncă a Societății Naționale de Cruce Roșie a României, 1876-1926”, realizată de atelierul Huguenin, bronz și multe alte medalii.

Această expoziție omagială, cât și simpozionul organizat cu prilejul aniversării zilei de naștere a marelui Savant Nicolae Iorga, dovedesc faptul că el este și va fi veșnic printre noi, că prezența lui a fost vie între contemporanii săi, care l-au imortalizat și prin aceste scrisori și medalii ce i-au fost acordate, în care se cuprinde istoria neamului nostru. O mare parte din aceste documente inedite a fost donată Muzeului Național de Istorie a României de către Andrei Pippidi (1948 născut), nepot al marelui istoric Nicolae Iorga, părinții lui fiind Liliana Iorga și Dionisie M. Pippidi. Ele ne arată că Iorga este un univers, un pisc greu de egalat și de escaladat. Orice istoric, cercetător sau iubitor al istoriei naționale nu va putea să facă cercetare fără a face referire la operele lui Iorga și la datele oferite de el.

ASOCIAȚIA SENIORILOR, O PREZENȚĂ ACTIVĂ ÎN VIAȚA COMUNITĂȚII VÂLCENE

Gheorghe PANTELIMON

Pe 19 martie 2024, în Sala de Conferințe a Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea, s-au desfășurat, într-o notă de responsabilitate, lucrările adunării generale a Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură, Județul Vâlcea, care a analizat, în mod exigent, preocupările din 2023 și a definitivat coordonatele activității din anul în curs.

În cuvântul de deschidere, prof. Gheorghe Pantelimon, președintele executiv al asociației, a informat asistența că adunarea este constituită statutar, a subliniat atribuțiile acesteia ca organ suprem de conducere și a mulțumit colegilor și invitaților pentru participare.

Doamna Andra Bică, vicepreședintă a Consiliului Județean Vâlcea a transmis cele mai frumoase gânduri și felicitări organizației noastre din partea domnului Constantin Rădulescu, președintele instituției și președinte de onoare al Asociației Seniorilor, pentru activitatea rodnică pe care o desfășoară, pentru colaborarea fructuoasă și i-a asigurat pe seniori că vor beneficia, în continuare, de tot sprijinul.

Și doamna Zenovia Zamfir a adresat asociației mulțumirile din partea conducerii Bibliotecii Județene, a domnului conf. univ.dr. Remus Grigorescu, managerul acesteia, pentru conlucrarea stabilă care s-a materializat pe multiple planuri.

În alocuțiunea sa, preacucernicul părinte Constantin Olariu, consilier cultural în cadrul Arhiepiscopiei Râmnicului a subliniat că ÎPS Părinte dr. Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului apreciază în mod deosebit valoarea organizației noastre, care s-a afirmat ca un factor dinamic în viața cultural-spirituală a municipiului Râmnicu Vâlcea și a județului.

La rândul său, domnul Eugen Petrescu, președintele Filialei „Matei Basarab” Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, a felicitat asociația pentru activitatea sa prolifică pusă în slujba comunității. Printre participanții la evenimente s-au aflat și persoane care lucrează în cultură și mass-media – doamna Jana Sdreală secretar al Filialei județene Vâlcea a Uniunii Ziaristilor din România.

Asistența a păstrat un pios moment de reculegere pentru colegii care, în ultimul timp, au plecat pentru totdeauna în lumea de dincolo (Cernătescu Ion, Dinescu Adriana, Dinescu Nicolae, Grevuțu Vasile, Stilea Eugenia, Stilea Laurențiu), cărora le vom păstra o frumoasă amintire în inimile noastre.

În continuare, președintele executiv Gheorghe Pantelimon a anunțat ordinea de zi a întrunirii: Raportul cu privire la activitatea desfășurată de Consiliul de conducere în anul 2023; prezentarea Proiectului programului activităților care se vor organiza în anul 2024; Raportul cu privire la activitatea financiară a asociației în anul 2023; validarea primirii de noi membri și unele modificări în componența Consiliului de conducere al asociației, care a fost aprobată cu unanimitate de voturi.

Raportul prezentat a scos în evidență că în anul trecut, conform tradiției, Asociația Seniorilor vâlceni a desfășurat o activitate bogată, diversificată, care a răspuns preferințelor și opțiunilor membrilor săi.

Cele 52 de manifestări înscrise în program au fost pregătite în mod temeinic de membrii Consiliului de conducere și s-au realizat la termenele stabilite. Pe parcurs s-au mai adăugat și altele, astfel că în total s-au

adunat 86 de activități, cu o densitate considerabilă, fapt ce a presupus un efort organizatoric substanțial. În majoritatea cazurilor asociația a avut statut de organizator, dar a fost și partener sau invitat. S-a prezentat o sinteză a preocupărilor, grupate pe domenii: istoric, literar, cultural, educativ, distractiv, sanitar, turistic, protecția mediului înconjurător etc. Pentru realizarea tuturor obiectivelor propuse asociația a colaborat cu peste 50 de instituții de stat, fundații și ONG-uri, cărora le exprimăm întreaga noastră grațitudine. Raportul a fost publicat integral în revista culturală „Forum vâlcean”, nr. 1 (38) din luna martie 2024, editată de Intol Press – editor șef, Simion Petre Cichirdan.

Domnul Gheorghe Dumitrașcu, secretarul general al asociației, a prezentat Proiectul programului activităților care se vor derula în anul 2024. Acesta a fost elaborat pe baza propunerilor formulate de membrii Consiliului de conducere și de colaboratori. Pe lângă activitățile tradiționale – cum sunt marcarea Zilei Culturii Naționale și evocarea poetului nepereche Mihai Eminescu, Unirea Principatelor Române, Ziua Națională „Constantin Brâncuși”, Ziua Internațională a Femeii, Ziua Internațională a Cărții, Ziua Europei, Zilele Râmnicului, Ziua Drapelului Național, Ziua Imnului Național, Ziua Limbii Române, Ziua Mondială a Educației și Ziua Profesorului, Ziua Națională a României etc. – sunt incluse simpozioane, dezbateri, medalioane cultural-literare, excursii de documentare în județ, în țară și peste hotare, întâlniri cu personalități marcante din diferite domenii, lansări de carte, vizionarea unor spectacole de teatru, concerte, expoziții, editarea semestrială a revistei „Seniorii” etc.

Raportul privind activitatea financiară din anul 2023, expus de domnul Anton Ciobotaru – contabilul asociației, a reliefat că veniturile, în sumă de peste 5750 de lei, au provenit exclusiv din încasarea cotizației de la cei 115 membri ai organizației noastre. Fondurile financiare au fost gospodărite judicios și utilizate în mod legal pentru buna organizare a activităților înscrise în programul anual, sume mai importante fiind alocate pentru editarea revistei „Seniorii” nr. 25-26 – din octombrie 2023.

În cadrul dezbaterilor, doamna Marinela Capșa, vicepreședintă a asociației, a adus completări pe marginea raportului și s-a referit la unele activități la care a fost invitată, mai ales în domeniul literaturii. S-a oferit ca în toamnă să organizeze o excursie la București, în care, printre obiectivele care vor fi vizitate se va afla Palatul Parlamentului.

Doamna Mariana Păun a apreciat că în cadrul organizației noastre s-a statornicit un climat de cooperare și respect reciproc reconfortant și a mulțumit colegilor pentru armonia pe care o întrețin.

Domnul vicepreședinte Mihai Sporiș a subliniat că din punct de vedere financiar asociația noastră nu este bogată, dar în privința capitalului social este unică. De aceea este necesar ca instituțiile statului să ne consulte mai mult, pentru luarea unor decizii optime, în interesul cetățenilor. Este dureros că în prezent societatea românească este divizată, dar trebuie să acționăm cu fermitate, ca această falie dintre generații să dispară cât mai repede cu putință. A amintit că în 2024 se împlinesc 50 de ani de la construirea Transfăgărășanului, drumul transcarpatic situat la cea mai mare altitudine în România și trebuie să contribuim la marcarea acestui eveniment.

Materialele prezentate și propunerile din cadrul discuțiilor au fost aprobate prin votul unanim al participanților.

Doamna Constanța Badea, membră a Consiliului de conducere, a prezentat lista noilor membri primiți în asociație în 2023, care au fost validați de adunarea generală. În context, trebuie să consemnăm că hotărârea adunării generale din 16 martie 2023, care stabilea capătul anului respectiv efectivul asociației noastre să ajungă la 200 de membri, nu a fost îndeplinită.

În partea finală a reuniunii, domnul Gheorghe Dumitrașcu a prezentat modificările care s-au produs în Consiliul de conducere și propunerile pentru completarea acestuia, care au întrunit votul tuturor participanților, în următoarea componență:

Rădulescu Constantin – președintele Consiliului Județean Vâlcea – președinte de onoare;

Pantelimon Gheorghe, președinte executiv;

Dumitrașcu Gheorghe, secretar general;

Vicepreședinți: Badea Constanța, Capșa Marinela, Călugărițoiu Mihai, Comănescu Iulian, Luca Ioan și Sporiș Mihai;

Ciobotaru Anton, contabilul asociației;

Mustăța Mihai, coordonatorul Clubului Seniorilor;

Membri: Calmutschi Larisa, Cărbunescu Gheorghe, Cernătescu Paraschiva, Cichirdan Petre Simion, Daneș Mircea, Frățilă Gheorghe, Lazăr Dumitru, Manole Nicoleta, Matei Carmen Irina, Rancea Ioan și Voicu Axente. Exprimăm recunoștință doamnei Dumitrașcu Elena și domnului Diaconescu Emil pentru activitatea pe care au desfășurat-o voluntar, ani de-a rândul, cu pasiune și conștiinciozitate, în calitate de vicepreședinți ai asociației.

De asemenea, la moment de rodnic bilanț, Consiliul de conducere adresează sincere mulțumiri tuturor celor care au contribuit la afirmarea asociației noastre ca un factor important în viața comunității vâlcene. Multă sănătate membrilor asociației și realizări remarcabile, în continuare!

CARAVANA IUBIRII FĂRĂ FRONTIERE...

(Urmare din pag. 6)

Cu o limpezime de Voroneț în privire, maica staretă Antonia și celelalte opt măicuțe ne-au întâmpinat cu inima deschisă, cu masa îmbelșugată și cu multă căldură sufletească revărsată lin în cuvinte duhovnicești. Am fost profund mișcată de faptul că paraclisul acestui sfânt lăcaș are ca ocrotitori pe Sfântul Voievod Ștefan cel Mare și pe Sfântul Ioan Maximovici. Nimic întâmplător, nu? Pot spune acum că îndemnul de a face această călătorie de neuitat a venit prin voia și mijlocirea Sfântului Ștefan, spre folosul meu sufletească și pură bucurie spirituală! Și cum bucuria este una dintre roadele duhului, să mulțumim bunului Dumnezeu pentru virtuțile sădite în sufletele noastre, spre desăvârșire și mântuire, căci „mântuirea este o scară cu zece trepte. Fiecare știm unde suntem pe scara asta. Să ne ajute Dumnezeu să punem piciorul pe prima treaptă și pe următoarea treaptă și să ne ajute Dumnezeu să ajungem pe treapta a zecea.” (Părintele Ra-fail Noica)...

ÎN VIZITĂ LA MUZEUL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

Tanța TĂNĂSESCU

În sediul Băncii Naționale a României, probabil „cea mai frumoasă clădire din București”, după pusele arhitectului Ion Mincu, avem posibilitatea să vizităm Muzeul acestei instituții. Aici vom admira una dintre cele mai valoroase colecții numismatice din România, acoperind o perioadă de peste două milenii și jumătate; cea mai veche monedă bătută pe teritoriul României de astăzi; cei mai mici bani de hârtie, tipăriți în România; toate etapele parcurse de moneda națională de la începuturile sale până în zilele noastre; momente însemnate care au legat activitățile Băncii Naționale de istoria României, ș.a.

Acest muzeu este amplasat în spațiile Palatului Vechi al băncii din strada Lipscani nr. 25, posedând prețioase exponate. Am privit cu încântare interiorul sălii Consiliului de Administrație precum și vechiul Cabinet al Guvernatorului. Cu acest prilej am vizitat și expoziția temporară dedicată aniversării bicentenarului nașterii eroului ardelean Avram Iancu (1824-2024), ba chiar am atins și un lingou din aur, acțiune permisă vizitatorilor.

Banca Națională a României își desfășoară activitatea la nivel central, în București, funcționând în două palate, clădiri ce sunt incluse în lista monumentelor istorice. Palatul Vechi al Băncii Naționale, prima clădire bancară importantă a Bucureștiului, are o frumusețe arhitecturală de o calitate deosebită, precum și spații ample, fastuoase, decorate artistic. Aici este amenajat în prezent Muzeul Băncii Naționale a României, fiind locul unde se poate vizita și expoziția „Istoria leului”, scopul ei fiind cunoașterea istoriei noastre bănești și de evocare a rolului băncii în susținerea monedei naționale. Muzeul are ca element central fosta Sală

a Ghișeelor, cunoscută astăzi ca Sala de Marmură, spațiul cu cele mai mare dimensiuni ale clădirii, cu o acustică deosebită.

Leul a devenit moneda națională a României prin „Legea pentru înființarea unui nou sistem monetar și pentru fabricarea monedelor naționale”, adoptată în anul 1867. De unde provine denumirea de Leu? Spre sfârșitul secolului al XV-lea, monede mari din argint, numite taleri, s-au impus în toată Europa într-o mare diversitate tipologică. În Provinciile Unite din Țările de Jos, începând cu anul 1575, au fost bătute taleri care aveau pe avers un leu rampant (ridicat pe labele din spate). Din acest motiv au devenit cunoscuți sub numele de taleri-leu (Leeuwendaalder-ul sau leul). Moneda olandeză a ajuns în cantități foarte mari în Imperiul Otoman, de unde talerii-leu au pătruns spre sfârșitul secolului al XVI-lea și în Țările Române, cu denumirea simplificată – leu. Se știe că, în secolul al XVII-lea, mai ales în timpul domniei lui Matei Basarab

(1632-1654), talerul-leu a devenit cea mai răspândită monedă de argint cu valoare ridicată, nu numai în Țările Române, ci și în întreaga Peninsulă Balcanică. Pe la mijlocul sec. al XVIII-lea încetează emiterea talerului-leu. Cum poporul are mereu dreptate iar populația noastră în acele timpuri își identifica noțiunea de leu cu aceea de ban (monedă), se întâmplă ca leul să ajungă unitate de cont, împărțită în 40 de parale, în Moldova și Țara Românească.

În fastuoasa Sală a Consiliului de Administrație, cu mobilier comandat la Paris, realizat în stil Ludovic al XVI-lea, reprezentând încăperea băncii cea mai frumos decorată, intrarea este flancată de tablouri de mari dimensiuni: compoziția lui Nicolae Grigorescu din anul 1894, „Rodica – la secerat”, și pictura cu tema marină, datată 1894, semnată de Eugen Voinescu.

Expoziția temporară, „Avram Iancu – omul, eroul, legenda”, dedicată celebrării bicentenarului nașterii eroului ardelean, este realizată în parteneriat cu Muzeul Național Militar „Regele Ferdinand I”, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național de I-

torie a Transilvaniei, Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, Biblioteca Centrală Universitară Lucian Blaga din Cluj-Napoca și Serviciul Județean Alba al Arhivelor Naționale ale României. Se reunesc pentru prima oară o serie de obiecte personale și documente, având ca scop rememorarea vieții și personalității marelui revoluționar pașoptist. Vizitatorii pot vedea expuse în acest spațiu, până la 17 mai 2024, documente olografe ale eroului, alături de o sarică, o lampă, chimirul, pipa, trei fluiere, toiagul și un fier de lance, obiecte ce i-au aparținut lui Avram Iancu. Veți putea vedea, de asemenea, pictura „Avram Iancu” (datată 1885) a lui Mișu Popp, scrisoarea lui Avram Iancu către împăratul Franz Iosif, prin care solicită ajutor bănesc (mar.1867), scrisoarea lui Avram Iancu către Iosif Roman (mai 1856), documentul cu învoiala între Avram Iancu și I.Ganea pentru folosirea moșiei din Ponorel (mai 1862), biletul de liberă trecere, emis pe numele lui Avram Iancu de către Ioan Lemeni, pentru a putea merge la Zlatna (nov.1848), scrisoarea lui I.Stercașuluțiu către Avram Iancu, cuprinzând informații despre armata generalului Bem și aprovizionarea cetelor de moți (feb.1849) ș.a. Această expoziție are loc cu ocazia lansării de către Banca Națională a României a monedelor de colecție dedicate împlinirii a 200 de ani de la nașterea lui Avram Iancu.

În secțiunea dedicată aurului, muzeul oferă vizitatorilor informații inedite despre aur, cu posibilitatea vizionării de monede și lingouri de aur. Știați că întreaga cantitate de aur extrasă de omenire (peste 174.000 tone) ar încăpea într-un cub cu latura de 21 metri, în timp ce zăcămintele neexploatate sunt estimate la 52.000 tone?

La finalul turului de muzeu este permis să atingi cu mâna un lingou de aur.

5 IUNIE-ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI

Ana VASILE

5 iunie, data de celebrare a Zilei Învățătorului reprezintă și ziua de naștere a Dascălului Gheorghe Lazăr, omul cu alese calități didactice, care a întemeiat învățământul modern românesc.

Toți, dar mai ales cei din Învățământ, trebuie să facem o reverență în fața sau la statuia (dacă există), a celor care au slujit Neamul Românesc și Limba Română (Limba noastră Națională), prin instruire și educare a milioane de elevi! Ziua Învățătorului a fost declarată oficial prin Legea nr.289/29.10.2007.

Copilul Gheorghe Lazăr s-a născut la Avrig, din părinți țărani dar liberi.

De mic copil a fost în casa baronului Samuel von Brukenthal.

Acesta văzând capacitatea intelectuală și dorința de a studia, l-a trimis să învețe la Gimnaziile din Sibiu și Cluj, apoi la Viena unde a studiat la Facultățile de Filosofie, Istorie și Științe Fizico-Chimice; după aceea a studiat și Teologia.

În anul 1818, Gheorghe Lazăr a înființat primele școli de ingineri hotarnici din Principatele Române cu predare în Limba Română la „Școala Academicească pentru Științele Filozofice și Matematici” în cadrul Mănăstirii „Sf.Sava” din București.

Atunci a fost pusă piatra de temelie a Universității Politehnice din București. De reținut, că Ziua Învățătorului este celebrată în toate unitățile de învățământ de Stat, particulare și confesionale din Sistemul din România!

Filiala UZPR-Olt “Pan M. Vizirescu” urează tuturor slujitorilor români, de pretutindeni, La mulți ani!

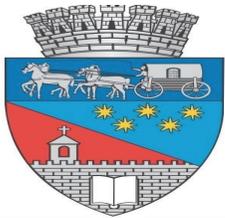
5 iunie, Ziua Învățătorului

Gheorghe LAZĂR

5 iunie 1779 - 17 septembrie 1823

**întemeietorul
învățământului
modern românesc**

RÂMNICU VÂLCEA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI

Râmnicu Vâlcea, General Praporgescu 14, 240182, Jud. Vâlcea
tel: +40-250-731016 fax: +40-250-731843 primaria@primariavl.ro

www.primariavl.ro

CERTIFICARI MRC-OCS SR EN ISO 9001:2015 410/C SR EN ISO 14001:2015 223/M SR OHSAS 18001:2008 190/HS SR ISO/CEI 27001:2013 019/SI

ROMÂNIA - BELGIA, SÂMBĂTĂ, ÎN CENTRUL RÂMNICULUI...HAI ROMÂNIA!

Sâmbătă seara, vino în centrul Râmnicului să susții echipa de fotbal a României în meciul cu Belgia!

Primăria Municipiului invită râmnicenii să susțină în număr cât mai mare echipa de fotbal a României în meciul de sâmbătă, de la ora 22.00, cu naționala Belgiei, în cadrul grupelor de la Campionatul European de Fotbal. În Scurul Mircea cel Bătrân va fi amplasat un ecran de mari dimensiuni pe care suporterii din Râmnic vor putea urmări cea de-a doua partidă a tricolorilor din Germania. Să sperăm că și de data acesta, „Generația de Suflet” a fotbalului românesc ne va face o bucurie la fel de mare precum cea de după meciul cu Ucraina, de la începutul săptămânii. Hai România!

Biroul de Presă

SIMPOZION „EMINESCU VOIEVOD STELAR” LA CĂLIMĂNEȘTI

Ovidiu Cristian DINICĂ

Sâmbătă 15/06/2024 la Călimănești județul Vâlcea s-a desfășurat a 4-a ediție a simpozionului *Eminescu Voievod Stelar* în organizarea primăriei din localitate cu sprijinul Uniunii de Ziariștilor Profesioniști din România, a Societății Culturale Anton Pann, cu implicarea nemijlocită a Revistei *Vâlcea Literară* care a dăruit elevilor prezenți pe scenă cărți și cel mai nou număr al revistei, cât și cu aportul publicației *CULTURA vâlceană* dar și al televiziunii *Orizont*. Evenimentul cultural a fost dedicat comemorării lui Mihai Eminescu la împlinirea a 135 de ani de la trecerea lui în neființă. Redacția revistei *Vâlcea Literară* împreună cu redactorul șef Nicolae Nistor a participat activ la derularea simpozionului. Profesoara Nicoleta Călinescu care este secretarul redacției a participat

cu un grup de elevi la susținerea momentului poetic. Simpozionul a debutat cu intonarea imnului scris pentru această festivitate pe versurile lui Nicuță Ioan Lungu și pe melodia lui Traian Chiricuță. Din partea trustului Intol Press a participat scriitorul Petre Cichirdan. UZPR prin delegatul său Marian Nencescu a transmis ideea necesității perpetuării mesajului poetic eminescian asupra tuturor generațiilor. Din țară au participat prof. dr. Dumitru Copilu Coplin, Adrian Suciu, prof. Dan Șalapa, Maria Trif, Vasile Ciobanu. Dan Șalapa a prezentat un proiect important de analiză cu

privire la efectele lipsei impactului creator eminescian asupra culturii române. Cu alte cuvinte ce ar fi însemnat absența lui Eminescu din cultura română. Îi dorim mult succes să aibă puterea de a finaliza un astfel de proiect cutezător! Republica Moldova a fost reprezentată de Tamara Tamiris Gorincioi care cu patos a relatat despre iubirea concetădinilor pentru Eminescu și despre trista perioadă când poetul a fost interzis în Republica ruptă din trupul Regatului României. Invitații din țară și din Republica Moldova au savurat momentele artistice prezentate de elevii școlilor din localitate. Au participat și cantautorul Dan State, cât și solista Teodora Șițoiu. Actrița Cristina Barna a dat glas emoției eminesciene recitând cu patos din opera eminesciană. Simpozionul a fost filmat de televiziunea *Orizont tv* cu sprijinul poetului Adrian Suciu. Poetul Nicuță Ioan Lungu și-a îndeplinit rolul de gazdă amabilă și a susținut recitări din poeziile sale dedicate Voievodului Stelar. Cu promisiunea făcută de inițiatorul simpozionului, poetul Nicuță Ioan Lungu, ca de la ediția nr 5 această manifestare culturală să devină festival, ziua culturală s-a încheiat.

FOTO: Ov Cr DINICĂ

CONSTANTIN SORICI - UN URMAȘ AL LUI ION CREANGĂ, ÎN OLTENIA SUBCARPATICĂ

(Urmare din pag. 2)

Sunt detalii și reminiscențe esențiale ale copilului ajuns adolescent: inițierea bărbătească, drumul spre Munte, cucerirea aceluși „amfiteatru natural și amenințător” al Builei, avântul, înălțimea ceaștă. Copilul Costel al Lisandrei, care muncește alături de părinți la cositul fânului și ridicarea clăilor, la truda câmpului – amintindu-i-se, obsedant, să învețe carte, aude că sus, aproape de cer, voievodul Matei Basarab, a lăsat, cu limbă de moarte, să fie înmormântat la Arnota – acolo să fie „Mausoleul” său!... Până nu ajung la vârsta bărbăției, sus, în „spațiul montan Bărbătești”, adică spre adolescență și dincolo de ea, ei bine, copiii nu li se permitea să urce, să rămână în urmă, pe drumul inițierii, să cedeze, să cadă. Ni se sugerează, plastic-literar, un patriotism ne-declarativ, adânc funciar, sincer.

Până să escaladeze, în grup, Buila, elevii aud, învață, își însușesc lecțiile, ce amenință să devină, în locul istoriei sacre a Țării, legende ne-trăite și nevizualizate! Arnota-Pahomie- Pătrunsa au fost descrise de călugărul-călător-ortodox, Paul de Alep, în chip uimitor și neverosimil. La fel ca și în Maramureșul lui Dragoș-Vodă, Suceava lui Ștefan, eroii Țării Moților – în spațiul subcarpatic; nu numai despre tezaurul lui Matei, dus sus, la Buila, de teama turcilor, descris de Alep, este vorba; ci despre *Triunghiul de aur al Românității*.

În Vâlcea sunt trei morminte voievodale: al lui Mircea cel Mare, la Cozia; al

lui Matei Basarab, la Arnota; și al lui Constantin Brâncoveanu (mormânt-cenotaf), la Mănăstirea Hurezi!...Enumerând cele 48 de biserici ridicate de Matei Basarab în Muntenia, pe lângă moșiile lui Șerban Cantacuzino, la Frânțești, Vlad Dracu, la Govora, Barbu Știrbei, moșia Zăvoi din Râmnicu Vâlcea, devenită parc istoric ș.a., iată, a apărut, în 2014, o carte surprinzătoare: *Interviul Anului. Un monah la 75 de ani. Arhim. Veniamin Micle*, citez din memorie: „cel mai important savant, istoric și scriitor bisericesc”, cum îl va numi, în prefață, Î.P.S. Varsanufie al Râmnicului, volum aniversar, întocmit de publicistul și jurnalistul Petre Cichirdan.

În spațiul istoric Valea Oltului – Vâlcea, alături de *Țara Loviștei*, scriitorul bisericesc și binecuvântat cercetător de origine maramureșeană, Veniamin Micle a ridicat dispute și polemici științifice despre lupta de la Posada, a lui Basarab I, din 1330, care a avut loc între Buila și crestele, prăpăștiile și povârnișurile dintre *Cheile Bistriței și Carpații Sibiului*.

Acesta a fost numit „Triunghiul de aur al Românității”, cuprinzând arealul istoric: Curtea de Argeș (Câmpulung)–Târgoviște–Vâlcea și drumurile voievodale, râmnicenele, moșiile, muscelele, de sub Carpații Meridionali!... Și – cu acest fabulos sentiment cresc copiii până să urce la Arnota!...

O carte de înaltă valoare trebuie să creeze, în mintea cititorilor, *un halou*, care să se mențină continuu, întreaga viață. Acest halou îl păstrăm, proaspăt, și după lectura volumului *Zăvoaia – icoana copilăriei mele*, de Constantin Sorici, o viziune literar-plastică, reprezentativă și pilduitoare.

Alte epoci și amintiri! Altfel de Adolescențe!

Cluj, 21 mai-1 iunie 2024

ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI - COMPOZITORI - IUNIE

ION DUMITRESCU (2.06.1913, Oleșani, Vâlcea - 6.09.1996 București)

Compozitor și profesor român, a studiat muzica la seminarul din Râmnicu Vâlcea (1925-1933) cu profesorii Alecu Popescu (muzică vocală), Emil Ștefănescu (vioară), apoi conservatorul din București (1933-1940) unde i-a avut ca profesori pe Faust Nicolescu (teorie și solfegii), Alfonso Castaldi (armonie), Mihai Jora (estetică), Constantin Brăiloiu (istoria muzicii), Ionel Perlea (dirijat), Silviu Florescu (vioară). A lucrat ca profesor de muzică la Liceele „Gheorghe Lazăr”, „Ștefan Gheorghiu” și „Matei Basarab” din București (1938-1940); dirijor și compozitor la Teatrul Național București (1940-1947); profesor de teorie și solfegiu, armonie la Facultatea de compoziție (1944-1952); profesor de armonie la Conservatorul din București (1956-1979); profesor de teorie și solfegiu la Conservatorul de Jazz din București (1946-1947); secretar și apoi președinte la Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1954-1977). Creația muzicală a cuprins aproape toate genurile (selectiv): muzica de teatru - Hamlet, Don Juan, Școala femeilor, Corsarul, Luceafărul etc.; muzica simfonică - Suita numărul 1 pentru orchestră, Preludiu simfonic, Concert pentru orchestră de coarde etc.; muzica de film - În sat la noi, Desfășurarea, Muntele Retezat; muzică de cameră - Sonatina pentru pian, Două piese pentru pian, Ursul și Căprița cvartet de coarde în Do Major; muzică corală - Mărăcinul, Cântec de excursie, Cântece și Coruri.

EDUARD CAUDELLA (3.06. 1841 Iași - 15.04.1924 Iași)

Compozitor român de muzică de operă, violonist și dirijor, a urmat studiile muzicale la Scheia și Iași (1950-1953) cu profesorul Paul Hette (vioară) și Francisc Caudella (teorie și solfegiu), apoi la Berlin, Frankfurt și Paris. A lucrat ca violonist la Curtea Domnească a lui Alexandru Ioan Cuza, profesor la școala de muzică și rector la conservator (1892-1901). A fost dirijorul orchestrelor de la Teatrul Românesc (1861.1875), Teatru German (1868-1870) și Opera Italiană (1870-

1874). A fost considerat întemeietorul operei românești. Creația muzicală (selectiv): opere - Olteanca, 1880; Fata răzeșului, 1885; Petru Rareș, 1889; Traian și Dochia, 1917

SABIN V. DRĂGOI (6.06.1894 Săliște, Arad - 31.12.1968)

Compozitor, profesor și muzicolog român, a urmat Școala Civică și Școala Normală de Stat din Arad, conservatorul din Cluj, unde studiază cu profesorul Augustin Bena (teorie și solfegiu) și Herman Klein (contrapunct) și Conservatorul de Stat din Praga, unde a avut ca profesori pe Viteslav Novak (compoziție) și Otacar Ostrcil (dirijat). A lucrat ca dirijor al corului mixt Crai Nou din Timișoara (1936-1940), director al operei din Cluj și Timișoara (1940-1944), profesor de armonie la Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică din Timișoara și profesor la catedra de folclor a Conservatorului Ciprian Porumbescu din București (1950-1952) și director al Institutului de Folclor (1952-1964). În anul 1955 a devenit membru corespondent al Academiei Române. Creația muzicală (selectiv): opere - Năpasta, Horia, Păcală, Constantin Brâncoveanu; lucrări simfonice - Petrecere populară Rapsodia bănățeană, Concert pentru pian și orchestră; muzică de film - Mitrea Cocor.

STAN GOLESTAN (7.06.1875 Vaslui - 21.04.1956, Paris)

Compozitor român a studiat la Paris (1897-1903) cu Vincent D'indi, Albert Roussel și Paul Dukas. A lucrat ca profesor de compoziție la Școala de Muzică din Paris și critic muzical pentru revista Figaro. Muzica sa în majoritate este inspirată din folclorul românesc. Creația muzicală (selectiv): muzică simfonică - La Dâmbovița 1902, Rapsodia română 1912, Concert românesc pentru vioară și orchestră 1933; muzică de cameră - Sonata pentru vioară și pian 1908, Poeme și peisaje pentru pian 1922, Baladă românească pentru harpă 1932; muzică vocală - Somnoroase păsărele 1907, Horă pentru voce și pian 1921, Doine și cântece 1922.

ANATOL VIERU (8.06.1926 Iași - 8.10.1998 Buvurești)

Compozitor român de origine evreiască, a urmat cursurile Conservatorului din București, unde a studiat muzicologia și compoziția cu profesorul Leon Klepper, Paul Constantinescu și Constantin Silvestri, apoi Conservatorul din Moscova, la clasa compozitorului Haram Haciaturian. A lucrat ca profesor la catedra de orchestrație și apoi compoziție a Conservatorului din București. A compus peste 120 de lucrări de toate genurile dintre care (selectiv): Simfonii - nr. 1 „Odă tăcerii” 1967. N.r 3 „La un cutremur” 1978, Nr. 6 „Exodus” 1989; cvartete - Nr. 4, 1980; Nr. 5, 1982; Nr. 7, 1987; muzică pentru cor: Miorița, 1957; Cantata anilor lumina, 1960; Fratele cel sărac, 1993; În Marea Apusului, 1998; muzică de film - Mingea, 1959; Proceșul alb, 1965; Felix și Otilia, 1972; Surorile, 1984.

PAUL CONSTANTINESCU (30.06.1900, Ploiești - 20.12.1963, București)

Compozitor român de origine evreiască a urmat studiile muzicale la Ploiești, apoi la Conservatorul din București, unde i a avut ca profesori pe Mihai Jora (compoziție), Constantin Brăiloiu (istoria muzicii), Dimitrie Cuclin (estetică muzicală). În perioada 1933-1935 și-a aprofundat cunoștințele muzicale la Viena cu Franz Schmith și Josef Marx. A lucrat ca profesor de armonie și compoziție la Academia de Muzică Religioasă, apoi la Școala de Muzică Militară și la Conservatorul din București. Creația sa muzicală a cuprins toate genurile muzicii clasice (selectiv): muzică de operă - O noapte furtunoasă, 1935; Meșterul Manole, 1938; Nuntă în Carpați, 1939; muzică simfonică - Suita românească, 1936; Concert pentru pian și orchestră, 1952; Simfonia ploieșteană, 1963; muzică vocală simfonică: Riga crypto și Iapona enigel, 1936; Patimile și Învierea Domnului, 1943; Nașterea Domnului, 1947; muzică de cameră - Sonata bizantină pentru violoncel, 1929; Concert pentru cvartet de coarde, 1947; Balada haiducească pentru violoncel și pian, 1950; muzică pentru pian - Toco toccatina, 1957; muzică corală - Miorița, 1952; Freamăt de codru; Pesce vârfuri; stele în cer. (sursa: wikipedia)

Emil MANZUR

SERIAL VIRTUAL

ROMÂNIA, ANUL 2045 (Episodul 16)

Silviu LAZĂR

- Mirele, zise Todoran, vezi unde miroase a ars. Acolo e buba cu siguranța! Mirel mirosi toate siguranțele, în final și-a dat seama după mirosul de ars care era cea defectă.

- Căpitane Todoran, am găsit siguranța arsă. E pe rândul doi, coloana trei.

Ajunse și Todoran acolo. Scărpinându-se ușor în fund, declară sincer:

- Bă, Mirele, nu se mai fac siguranțe ca altădată. Asta e una din aia automată. Alea vechi, scoteai pastila de la fund, băgai o liță, o sârmă sau chiar un cui și mergea ca nouă. Ca să meargă mai bine băgai o monedă de 25 de bani vechi și mergea perfect. Dar tu n-ai de unde să știi astea, te-ai născut în 2010. Eu m-am născut în 1989, am 56 de ani, mi-a povestit tatăl meu despre siguranțele de pe vremea lui. Asta automată e praf. Cu ce naiba o înlocuim?

- Domnule Todoran, lângă e o ușă mică pe care scrie „Spălătorie”. Presupunem atunci că sunt mașini de spălat care au și siguranțe automate în ele!, zise Mirel.

- Bravo Mirel, ești urât ca noaptea dar mai deștept ca noi toți la un loc. Hai să deschidem ușa aia de la spălătorie, zise Todoran.

Cu o rangă și un briceag găsite în magazia navei, Todoran și Mirel au forțat și,

totodată, deschis ușa de la spălătorie. Stupoare, nu era nicio mașină de spălat rufe sau vase! În schimb se găseau 100 de butoaie de stejar, a câte 100 litri fiecare.

- Mamă, Doamne, ce e aici, cramă? Distilerie? Ce or avea butoaiele astea în ele, zise Todoran, lingându-se pe buze.

- Nu știu, hai să dăm cep la unul ca să aflăm, zise Mirel.

Au gustat din primul butoi - pălincă. Al doilea, tot pălincă. La ultimul, care era tot pălincă, amândoi erau beți morți, făcuți mucii, nu se mai puteau mișca. Nu aveau nicio explicație pe tema butoaielor de plălincă, dar erau extrem de fericiți că aveau ce bea pe parcursul călătoriei.

Explicația e una simplă. Vă aduceți aminte de Ghelasie Șutea, cel care a furat 10 cm de cablu ca să-l vândă pe pălincă? Ei, bine, Ghelasie a vândut cablul, a cumpărat pălincă dar, de frica unui control acasă care să-l dovedească, a scos toate mașinile de spălat din camera spălătoriei și a băgat butoaiele cu pălincă acolo. Din nefericire (sau fericire?), a fost prins cum v-am zis, prejudiciul recuperat, dar... Pălincă tot acolo a rămas, ANAF-ul și alte organe de control nu și-au putut dea seama. Cu toate că Ghelasie era de o bună bucată de vreme la pârnaie, totuși, Todoran și Mirel se puteau bucura pe viitor de rezultatele lui, în viitoarea lor călătorie intergalactică. Poate și Mărioara, că și aia e o glojditoare convinsă...

FORME ȘI CULORI ÎNTR-O PILULĂ

Marius DRĂGHICI

Artistul plastic Marius Turaiche, fiu al Băniei, vine în Aurbea noastră cu o personală vernisată la Galeria de artă „Artex”, vineri 7 iunie 2024, ora 18.00, intitulată „Pilula de culoare”. Organizată de Filiala Râmnicu Vâlcea a UAP din România în parteneriat cu Filiala Craiova a UAP din România și cu Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea, expoziția medicului craiovean este curată de Gheorghe Dică, președintele Filialei Rm. Vâlcea a UAP din România și vicepreședinte al UAP din România. Absolvent al Facultății de Teologie Ortodoxă Craiova și a multor altor facultăți (Medicină, Filozofie, Sociologie, Biologie, Pictură și Sculptură, Artă sacră și restaurare), fostul comisar-șef de poliție Marius Turaiche are o activitate artistică bogată cu zeci de expoziții personale în țară, dar și cu lucrări în colecții particulare din Statele Unite ale Americii, Germania, Japonia, Italia, Franța, Danemarca, Elveția, Norvegia. Alegerea municipiului nostru pentru expunerea lucrărilor sale se datorează fascinației produse de viața spirituală din Râmnicu Vâlcea.

„Acum, vreau să vă spun că prin studiile mele, a mărturisit pictorul Marius Turaiche, am citit mult despre

Vâlcea, despre viața spirituală a orașului dumneavoastră și era și normal să se dezvolte o activitate culturală, artistică laborioasă, din moment ce aici au fost reprezentanți de vârf al spiritului cetății, Antim Ivireanu, Anton Pan, personalități ce și-au tras seva din cultura acestor locuri. Prin pictura mea, o lume creată prin forme și culori, sper să ajung la sufletul dumneavoastră”.

În prezentarea făcută de curatorul Gheorghe Dică, se arată că „în pictura lui Marius vedem că s-a așezat cumva pe linia contemporană, pentru că povesea aceasta cu reevaluarea imaginii este una extrem de complexă și la modă, postmodernă. Unul dintre cei care folosește această rețetă de succes este Adrian Ene care reevaluează imaginea în lucrările sale. Ce vreau să remarc la pictorul Turaiche este curajul cu care îmbină culoarea, o culoare îndrăznească, contraste tăioase, dure, cu o dinamică a formelor zbuciumată și un echilibru compozițional remarcabil.” Iubitorii de artă din municipiul nostru au putut admira cromatica utilizată în peisajele naturii, portrete sau instantanee de viață, din operele lui Marius Turaiche până la sfârșitul lunii iunie.

TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE

Denumită „planta nemuririi” care vindecă omenirea de 3500 de ani, originară din nordul Africii este

ALOE VERA

Folosită în uz intern și extern, Aloe vera (*Aloe barbadensis miller*) are numeroase proprietăți și aduce multiple beneficii organismului. Conține mai mult de 75 de substanțe active – vitamine, minerale, aminoacizi etc.

Gelul de aloe are efect antiinflamator, antiseptic, de detoxifiere, de stimulare a producției de colagen, fiind utilizat atât în medicina naturistă, cât și în cosmetică.

Principalele substanțe cu acțiune antioxidantă sunt manganul, cuprul, seleniul, vitaminele A, B4, B9, B12, C, E și cisteina.

Extractul sau sucul de Aloe Vera poate fi întâlnit în produse cosmetice, precum creme de față hidratante, tratamente pentru creșterea părului, măști pentru față, balsam de păr pentru strălucire sau loțiuni de corp.

Aloe vera poate fi administrată oral, sub formă de supliment alimentar.

Ana-Maria LAZĂR

Constantin Zărnescu este autorul acestei propuneri de monument în Râmnicu Vâlcea.

„Noi trebuie să vorbim întotdeauna despre cele două trăsături fundamentale ale românilor din acest spațiu: latinitatea și statalitatea! păstrarea statului!” (Răzvan Theodorescu, Cultura vâlceană nr 143, pag. 6, „MIRCEA CEL BĂTRÂN-600 DE ANI DE LA MUTAREA ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU, 1413-2018”)

Compoziție foto P. Cichirdan

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT
PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

NOTĂ

Ziarul apare cu 16 pagini și respectă Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Revista apărută cu sprijinul edililor vâlțeni care iubesc cultura scrisă și al Arhiepiscopiei Râmnicului.

PDF în <http://www.culturaarsmundi.ro> și tipărit la Tg. Jiu, 24 iunie 2024

Ziar de cultură realizat de Asociația ECOSTAR 21 Editura INTOL - PRESS, prin SC INTOL SRL și S.C. Tincont S.R.L.

Director: Petre CICHIRDAN
Seniori editori: Arhim. Veniamin MICLE
Constantin ZĂRNESCU
Mihai SPORIȘ
Al Florin ȚENE
Ștefan DUMITRESCU
Ioan DURĂ

Minori editori: Simon-Peter KIS
Redactor și tehnoredactor Intol Press on line: Bogdan CICHIRDAN

Redactori: Ana-Maria LAZĂR
Leontina RUS

Colaboratori, publiciști (și fotoreporteri):

Felix ȘIMA
Emil MANZUR (coresp. Timiș)
Carmen Lidia GORUNESCU
Simona Maria KIS
Ioana Florentina IANA
Gheorghe SPORIȘ
Tanța TĂNĂȘESCU
Silviu LAZĂR
Ilie GORJAN
Ana VASILE
Marinela BELU-CAPȘA
Ion TALPOȘ
Ligia NICOLESCU
Cristian Ovidiu DINICĂ
Mircea VASII
Dragoș COMĂNESCU

Tehnoredactare computerizată: Ana-Maria LAZĂR

Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3

Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824

E-mail: cichirdan@yahoo.com

Parteneri media: www.culturaarsmundi.ro

Preț: 3 lei